RODZINA KOLEJOWA

ZARZĄD OKRĘGU POMORSKIEGO W TORUNIU

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

ZA ROK 1937

SPRAWOZDANIE

ZARZĄDU OKRĘGU POMORSKIEGO RODZINY KOLEJOWEJ W TORUNIU ZA ROK 1937

DRUKIEM ZAKŁADÓW GRAFICZNYCH „BIBLIOTEKA POLSKA" W BYDGOSZCZY

SPIS RZECZY

SŁOWO WSTĘPNE

Sprawozdanie z działalności stowarzyszenia „Rodzina Kolejowa" na terenie Okręgu Pomorskiego za rok 1937 jest trzecim z rzędu sprawozdaniem, które przedstawiamy naszym członkom.

Do rozwinięcia pełnej działalności tego typu stowarzyszenia jak Rodzina Kolejowa konieczna jest praca i środki materialne. Bez bezinteresownej pracy i to w dużym gronie zmarnują się środki materialne, pomocy nie udzieli się zaraz i tam gdzie jej rzeczywiście potrzeba. Znajomość potrzeb i to najpilniejszych wymaga głębokiej znajomości środowiska. Im mniej jest środków w stosunku do potrzeb, im sumienniej chce się tymi środkami gospodarować, tym więcej trzeba wkładać pracy dla wynalezienia właściwego miejsca i formy pomocy.

Również ważnym elementem działalności Rodziny Kolejowej są środki materialne. Bez odpowiednich środków materialnych praca choćby najbardziej intensywna będzie jałowa i nieraz bezużyteczna. Im kto szczerzej i rzetelniej pracuje społecznie, im więcej wyczuwa potrzeby środowiska tym bardziej gnębi go brak środków materialnych, doprowadzając wreszcie do zniechęcenia w pracy.

Rok sprawozdawczy był w życiu organizacji rokiem nad wyraz trudnym i trzeba było wielkiego wysiłku i dużo dobrej woli, żeby akcja stowarzyszenia w tym okresie się nie załamała. Z przyjemnością możemy tutaj podnieść, iż zrozumienie dla celów i zadań „R. K." ze strony członków stowarzyszenia w chwilach ciężkich ratowało sytuację.

Wyniki pracy Rodziny Kolejowej znalazły pełne uznanie wśród najwyższych czynników w chierarchii kolejowej; dał temu wyraz Pan Minister Komunikacji w Swym przemówieniu na posiedzeniu Rady Głównej Rodziny Kolejowej.

Oto fragment z przemówienia **Pana płka dypl. Juliusza Ulrycha, Ministra Komunikacji i Prezesa Honorowego Rodziny Kolejowej:**

Dotychczasowe dzieło Rodziny Kolejowej jest ogromne, osuszono dosłownie rzeki łez, a wszystko ze składek kolejarzy, którzy wpłacają rocznie na rzecz Rodziny Kolejowej 1 milion 700 tysięcy złotych. Wszystkie zaś organizacje pracowników PKP, a więc łącznie z Rodziną Kolejową pobierają od swych członków drogą składek miesięcznych $7^1/_2$ miliona złotych rocznie. I tu zapytuję siebie samego: ile dobrego możnaby zdziałać, gdybyśmy zechcieli zasiąść solidarnie przy jednym stole i zechcieli wspólnie myśleć o zapobieżeniu ciężkiej nieraz bardzo doli kolegów naszych i ich rodzin.

Pragnąłbym więc, aby wszystkie organizacje kolejowe, poczuwając się solidarnie do obowiązku niesienia pomocy sierotom po kolegach, uzgodniły swe stanowisko wobec tego piekącego zagadnienia i wniosły pewne swoje wkłady pieniężne do Rodziny Kolejowej, aby ta zasięgiem niesienia pomocy i opieki sierotom mogła objąć bezwzględnie wszystkie sieroty i półsieroty po kolejarzach, które tej pomocy potrzebują.

SEKCJA OGÓLNO-ORGANIZACYJNA

Sprawy Organizacyjne

Dnia 13 czerwca 1937 r. odbyło się w Bydgoszczy drugie doroczne Walne Zgromadzenie Okręgu przy udziale delegatów wszystkich Kół Rodziny Kolejowej Okręgu Pomorskiego. Wobec przeniesienia do Torunia siedziby Okręgu w związku z przeniesieniem Wydziałów i Biur Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych z Bydgoszczy do Torunia, oraz celem dostosowania się do zmienionych warunków pracy w nowej siedzibie — Zarząd Okręgu „R. K“., wybrany na Walnym Zgromadzeniu w Gdyni dnia 10 maja 1936 r. w myśl § 23 statutu stowarzyszenia na okres 3-letni ustąpił w całości w myśl uchwały powziętej na posiedzeniu Zarządu Okręgu z dnia 4 czerwca 1937, umożliwiając wybór nowego Zarządu Okręgu o składzie osobowym dostosowanym do nowego środowiska pracy.

Na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Okręgu oraz uchwały Zarządu co do podziału funkcji ukonstytuował się Zarząd Okręgu po kooptowaniu dodatkowo 4-ch osób na rok 1937 jak następuje:

Mgr Władysław Batycki	— Prezes
Inż. Jan Krynicki	— Wiceprezes i Przewodniczący Sekcji Inwestycyjnej
Mgr Zbigniew Tryburcy	— Sekretarz
Stanisław Stanowski	— Skarbnik
Mgr Kazimierz Więcław	— Zast. Skarbnika
Dr Maksymil. Miedziszewski	— Kierownik Spraw Kolonijnych
Mgr Bernard Kosmowski	— Tymczasowy Kierownik Sekcji Ochrony Zdrowia
Julian Wasylkiewicz	— Przewodniczący Sekcji Dożywiania i Stołówek

Stanisław Sikorski	— Przewodniczący Sekcji Społecznej oraz Opieki nad Sierotami
Władysław Konopiński	— Przewodniczący Sekcji Kulturalno-Oświatowej
Hieronim Wojciechowski	— Przewodniczący Sekcji Harcerskiej
Stefan Proczkowski	— Przewodniczący Sekcji Gospodarczej
Inż. Jerzy Ateński	— Zast. Przewodniczącego Sekcji Gospodarczej
Czesława Dobrzycka	— Przewodnicząca Sekcji Pań

oraz Dr Jan Bermański, Zygmunt Cwenarski, Józef Rogowski i Jan Orłowski.

Komisja Rewizyjna:

Dr Stefan Hański	— Przewodniczący
Mgr Franciszek Matejski	— Członek
Jan Konasiński	— ,,

Zastępcy:

Stanisław Pilch i Guidon Pillarz

Sąd Koleżeński:

Dr Juliusz Haraschin	— Przewodniczący
Inż. Kazimierz Kniat	— Członek
Kazimierz Stabrowski	— ,,
Mgr Adam Chylak	— ,,
Inż. Bronisław Glancer	— ,,

W powyższym składzie osobowym rozpoczął zarząd prace swe w Toruniu jednak w ciągu roku zaszła konieczność wprowadzenia zmian, a mianowicie: Mgr Tryburcy ze względu na przeniesienie do Francusko-Polskiego Towarzystwa Kolejowego — ustąpił ze stanowiska sekretarza Zarządu Okręgu i funkcję tę poruczono Mgr Bernardowi Kosmowskiemu. Nadto kooptowano do Zarządu Dra Mieczysława Eysymontta, powierzając mu sprawy Sekcji Ochrony Zdrowia. W miejsce Mgr Więcława, przeniesionego ze względów służbowych do Radomia, powołano na stanowisko zast. skarbnika — Juliana Kobyłeckiego.

W roku sprawozdawczym odbyło się 9 zebrań Zarządu w tym jedno zwyczajne Walne Zgromadzenie Okręgu z udziałem delegatów wszystkich Kół oraz 3 zebrania Rady Głównej Stowarzyszenia, w której brali udział delegaci Zarządu.

Biuro Zarządu Okręgu, przeniesione z dniem 15 czerwca 1937 r. z Bydgoszczy do Torunia, mieści się w gmachu Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych pokój nr 20 (tel. nr 210).

W Biurze Zarządu pracowało dwóch pracowników P. K. P. oddelegowanych zarządzeniem Ministerstwa Komunikacji, a mianowicie p. Józef Mielcarek i Stefan Olech, nadto maszynistka i goniec, opłacani z funduszów stowarzyszenia.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano w Biurze pism wchodzących 1301 i wychodzących 1451 nie licząc pism okólnych.

Pracownicy Biura poza pracą biurową czynni byli również przy organizowaniu nadzwyczajnych akcyj Rodziny Kolejowej.

Wydarzeniem dużej wagi w roku 1937 było wykonanie przez tutejszy Okręg uchwały Walnego Zgromadzenia ,,R. K.“ w Makowie z dnia 6. XI. 1936 w przedmiocie wprowadzenia jednolitych składek członkowskich w wysokości 0,5% uposażenia. Uchwałę tę obowiązującą w innych Okręgach od 1. stycznia 1937 — w Okręgu Pomorskim, obciążonym w tym czasie różnymi specjalnymi opłatami, wprowadzono dopiero po ustaniu tych opłat z dniem 1 października 1937 r.

Mimo tej oględności Zarządu Okręgu — wprowadzenie nowego systemu opłacania składek zostało nieprzychylnie przyjęte przez niektórych członków, którzy pod wpływem nastroju chwili zaczęli zgłaszać swoje wystąpienie ze stowarzyszenia. Gdy po pierwszym odruchu umysły się uspokoiły — członkowie zaczęli wracać do stowarzyszenia i w tej chwili ilość tych, którzy wystąpili z ,,R. K.“ znacznie zmalała.

W tym miejscu Zarząd Okręgu nie może pominąć sposobności przypomnienia zdania p. inż. Dobrzyckiego Bogusława, Dyrektora Kolei Państwowych o występujących członkach ,,R. K.“, zawartego w okólniku z dnia 1. IX. 1937 N. P I e 42/17/37, które brzmi:

,,Ponieważ podwyższenie składek dotyka w nieznacznym stopniu najniżej opłacanych pracowników kolejowych (13 gr. up. — 15 groszy, 12 gr. up. — 25 groszy, 11 gr. up. — 40 groszy) a stwarza dla nich możność podwyższenia świadczeń ,,R. K.“ przeto muszę wyrazić zdziwienie, że działają wbrew swemu własnemu interesowi. Do lepiej zaś sytuowanych, a zatem silniej na rzecz ,,Rodziny Kolejowej“ obciążonych pracowników muszę zaapelować, by w imię solidarności koleżeńskiej i poważnego interesu społecznego, nie odmawiali swej pomocy dla akcji ,,Rodziny Kolejowej“, obejmującej głównie sieroty i najbiedniejszych pracowników kolejowych“.

Ilostan członków w poszczególnych Kołach według stanu z dnia 31. XII. 1937 r. wykazuje zestawienie podane niżej w formie tabeli. Cały Okręg podzielony był na 26 Kół terenowych zaś na terenie Wolnego Miasta Gdańska istniała ekspozytura Rodziny Kolejowej.

Ilostan Członków

w poszczególnych Kołach według stanu z dnia 31 XII. 1937.

L. p.	Siedziba (nazwa) Koła	Członków zwyczajnych			Członków nadzwyczajnych			Ogółem
		Pracowników czynnych	Emer. i rencistów	Żon i wdów	Emer. i renc.	Wdów	Prac. R. K. i czł. K. P. W.	
1.	Brodnica	259	10	8	—	—	—	277
2.	Bydgoszcz I (Dw.) .	1.993	11	5	—	—	—	2.009
3.	Bydgoszcz II (Dyr.)	196	166	240	1	—	3	606
4.	Bydgoszcz III(CBR)	152	—	31	—	—	—	183
5.	BydgoszczIV(W.Gł.)	1.243	—	14	—	—	—	1.257
6.	Chełmża	238	6	8	—	—	—	252
7.	Chojnice	524	22	26	2	—	—	574
8.	Czersk	254	13	9	—	—	—	276
9.	Gdynia	853	19	8	—	—	—	880
	Gdańsk	41	—	—	—	1	—	42
10.	Grudziądz	620	23	27	—	2	—	672
11.	Iłowo	420	7	15	—	—	—	442
12.	Jabłonowo	170	19	30	—	—	—	219
13.	Karsznice	574	1	2	—	—	—	577
14.	Kartuzy	239	6	10	1	—	—	256
15.	Kościerzyna	297	6	2	—	—	—	305
16.	Kowalewo Pom. . .	169	2	2	—	1	—	174
17.	Laskowice	220	8	8	—	—	—	236
18.	Nakło	274	13	8	1	—	—	296
19.	Pruszcz Bag. . . .	102	2	2	—	—	—	106
20.	Puck	182	1	—	—	1	—	184
21.	Smętowo	180	5	7	—	—	—	192
22.	Tczew	1.711	42	82	1	5	—	1.841
23.	Terespol Pom. . .	149	4	4	—	1	—	158
24.	Toruń I (Dw.) . . .	1.166	25	58	2	5	—	1.256
25.	Toruń II (Dyr.) . .	695	3	2	—	—	—	700
26.	Wejherowo	94	5	8	—	2	—	109
	Razem	13.015	419	616	8	18	3	14.079

O ile chodzi o stronę organizacyjną Zarządu Okręgu, to uchwałą z dnia 20 grudnia 1937 r. dokonano podziału Sekcji Ochrony Zdrowia na dwie odrębne komórki, a mianowicie stworzono:

a) Sekcję Ochrony Zdrowia do której należy: — kierowanie dzieci do kolonii i półkolonii oraz obozów wychowania fizycznego tudzież kierowanie członków do Domów Wypoczynkowych, organizowanie opieki leczniczej, sprawy udzielania zapomóg na leczenie, propaganda higieny, walka z chorobami społecznymi tudzież współudział ze stanowiska lekarskiego w pracach Sekcji Kolonij i obozów. Kierownikiem tej Sekcji jest Dr Mieczysław Eysymontt (Wydział Sanitarny).

b) Sekcję kolonij, półkolonij i obozów letnich — do której należą sprawy kolonij, półkolonij oraz obozów wychowania fizycznego z wyjątkiem kierowania dzieci do nich, nadzór nad domami wypoczynkowymi itp. Sekcję tę powierzono tymczasowo Przewodniczącemu Sekcji Ogólno-Organizacyjnej.

Przy Sekcji ogólnej istniał Referat Prasowy, który za pośrednictwem prasy informował członków „R. K." oraz miejscowe społeczeństwo o wszelkich przejawach życia na terenie Rodziny Kolejowej. Ogółem ukazało się w prasie 96 artykułów.

SEKCJA OCHRONY ZDROWIA

Kolonie

W sezonie letnim 1937 r. zorganizował Zarząd Okręgu wzorem lat ubiegłych kolonię letnią w Wielkiej Wsi dla chłopców i w Helu dla dziewcząt. Kolonia była czynna przez dwa okresy, a mianowicie: I turnus od 25. VI. do 22. VII. oraz II turnus od 25. VII. do 21. VIII. 1937 r.

Okres pierwszy przeznaczony był dla dzieci młodszych w wieku od 9 do 12, drugi zaś okres dla dzieci starszych w wieku od 12 do 15 lat. Kierownictwo kolonii tak pod względem wychowawczym jak gospodarczym spoczywało w rękach p. Stanisława Radomskiego, nauczyciela, który zarządzał koloniami w tut. Okręgu w roku sprawozdawczym po raz trzeci. Do pomocy w zarządzaniu kolonią zaangażowano odpowiednią ilość personelu wychowawczego i gospodarczego a mianowicie:

w Wielkiej Wsi (Hel) lekarza,
gospodynię,
magazyniera,
buchaltera,
11 wychowawców,
8 osób personelu kuchennego,
kucharza,
2 stróży, razem osób 26.

W Helu gospodynię,
3 wychowawczynie,
1 kucharkę,
3 osoby służby kuchennej,
higienistkę,
1 stróża, razem osób 10.

Na obu koloniach zatrudniono łącznie z kierownikiem 37 osób. Personel wychowawczy składał się z osób kwalifikowanych, bądź absolwentów, bądź studentów Studium Wychowania Fizycznego wzgl. nauczycieli.

Kolonia w Wielkiej Wsi mieściła się jak w poprzednich latach w 70 wagonach towarowych odpowiednio na ten cel urządzonych.

Kolonia letnia dla dziewcząt w Helu mieściła się w specjalnym budynku-baraku, odnajmowanym na ten cel od Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych.

Kolonie nadmorskie miały charakter klimatyczno-wypoczynkowy oraz wychowania fizycznego. Program zajęć był w ten sposób ułożony, by dziecku zapewnić maksimum wypoczynku przy najdłuższym przebywaniu na świeżym powietrzu. Program dnia na koloniach wypełniały: plażowanie, wycieczki mniejsze i dalsze, ogniska, gry, zabawy, pogadanki, $1^1/_2$ godziny ciszy obiadowej i dziewięć godzin wypoczynku nocnego.

Na zakończenie każdego okresu zorganizowało kierownictwo wycieczkę dla wszystkich uczestników kolonii do Gdyni i Gdańska, z powrotem statkiem Żeglugi Morskiej przez Hel. Wycieczka ta stanowiła każdorazowo jedną z największych atrakcyj dla kolonistów i jest długo przedmiotem licznych dyskusyj i komentarzy.

Ważnym i doniosłym wydarzeniem w życiu kolonii była jak zawsze uroczystość pożegnalna — na zakończenie okresu. Dzieci, które przez okres czterech tygodni spędzały wspólnie wiele miłych chwil, żegnały się z żalem przy ostatnim ognisku, śpiewając charakterystyczną piosenkę „Jak szybko mijają chwile“.

ZESTAWIENIE

ilościowe dzieci z poszczególnych Okręgów, które przebywały na koloniach nadmorskich:

Miejscowość	1 Katowice	2 Kraków	3 Lwów	4 Poznań	5 Radom	6 Warszawa	7 Wilno	8 Razem 1-7 rubr.	9 Pomorze	Rzem 8 i 9 rubr.
Wielka Wieś .	75	66	63	69	73	103	73	522	70	592
Hel	27	28	30	29	26	32	24	196	31	227
							Razem	718	101	819

Ogólna ilość dzieci na koloniach „R. K.“ nad morzem wynosiła 819 w tym 227 dziewcząt i 592 chłopców co stanowi 22.932 koloniodni.

Na utrzymanie kolonii wydatkowano 39.869,55 zł co wynosi średnio 48,68 zł na jedno dziecko za okres. Dzienny koszt wyżywienia dziecka

wyniósł 1,74 zł bez uwzględnienia amortyzacji, oraz odnowienia zniszczonego inwentarza.

Stan zdrowia dzieci na kolonii był bardzo dobry. Przybytek na wadze u dziecka wyniósł przeciętnie 2,1 kg.

Dzieci tut. Okręgu przebywały nadto na koloniach: podgórskiej w Wiśle, leczniczej w Rabce oraz obozie wychowania fizycznego w Zalesiu.

Ilość dzieci przebywających na poszczególnych koloniach Okręgu Pomorskiego i koszt utrzymania przedstawia poniższa tabela:

Miejscowość	Ilość dziewcząt	chłopców	Razem	Czas trwania kolonii	koszta ogólne
Hel	31	—	31	2 okresy po 4 tygodnie	4.820,76 (Hel i Wielka Wieś łącznie)
Wielka Wieś . . .	—	70	70	„	
Wisła	30	25	55	„	2.268,70
Rabka	62	54	116	3 okresy po 4 tygodnie	8.036,—
Zalesie . . . . . (Obóz Wych. Fiz.)	14	15	29	2 okresy po 4 tygodnie	1.597,70
Razem . . .	—	—	301	ogółem zł	16.723,16

Opłata ze strony rodziców za pobyt jednego dziecka z tut. Okręgu na koloniach nadmorskich, podgórskich i obozie wychowania fizycznego wynosiła 15,— zł za jeden okres, natomiast na kolonii leczniczej w Rabce — 20,— zł. W przypadkach wyjątkowego ubóstwa udzielano na wniosek Zarządów Kół procentualne zniżki lub całkowite zwolnienia od opłaty.

Półkolonie

Starania Zarządu Okręgu szły w kierunku rozwinięcia w miarę możliwości budżetowych — akcji półkolonijnej w okresie sprawozdawczym. W tym celu zorganizowano siedem punktów półkolonijnych przeważnie w większych skupieniach pracowników kolejowych, a mianowicie: 1. w Bydgoszczy, 2) Chojnicach, 3) Grudziądzu, 4) Iłowie, 5) Pucku, 6) Tczewie i 7) Toruniu.

Opłata za udział dziecka na półkolonii wynosi zasadniczo 2,— zł, stosowano jednak często obniżki i zwolnienie zupełne w razie stwierdzenia wyjątkowego ubóstwa rodziców dziecka.

Program zajęć w ciągu dnia obejmował różne gry, zabawy, gimnastykę, wycieczki, pogadanki, kąpiel i plażowanie. W wszystkich ośrodkach urządzono z okazji zamknięcia półkolonii — popisy dzieci w obecności rodziców, gości oraz przedstawicieli Zarządu Okręgu.

Ogółem uczęszczało na półkoloniach tut. Okręgu 922 dzieci w wieku od 5 do 14 lat w tym 503 chłopców i 419 dziewcząt. Na akcję tę wydano w okresie sprawozdawczym 13.888,94 zł. Ogólna ilość półkoloniodni wynosi 41.050. Koszt utrzymania dziecka, wliczając wszystkie wydatki administracyjne wraz z wyżywieniem wynosił przeciętnie 60,2 gr dziennie. Prace w prowadzonych punktach półkolonijnych tut. Okręgu ilustruje następująca tabela:

ZESTAWIENIE
punktów oraz wydatków na poszczególnych półkoloniach Rodziny Kolejowej za rok 1937.

Nazwa Koła	siedziba półkolonii	czas trwania	Ogólna ilość dzieci			Ilość posiłków dziennie	Ogólny wydatek	Nazwisko kierownika półkolonii
			chłopców	dziewcząt	razem			
Bydgoszcz Warsztaty	Ostromecko	23. VI. do 21. VII.	—	152	152	3	5.305,10	Siostra Jadwiga Paczkowska
Bydgoszcz Warsztaty	Ostromecko	27. VII. do 23. VIII.	149	—	149	3		Cezary Barczyński
Chojnice	Osiedle Ameryka	7. do 31. VII.	58	36	94	2	1.111,76	Stefan Symczak
Grudziądz	Internat Kresowy	19. VII. do 10. VIII	65	50	115	3	1.726,36	Maria Kuberowa
Iłowo	miejscowe przedszkole „RK"	1. do 24. VII	43	35	78	3	1.329,25	Genowefa Wedelstaedtówna
Puck	miejscowa Świetlica K. P. W.	23. VI. do 21. VII.	31	21	52	3	708,93	Siostra Gabryela Sypkówna
Tczew	miejscowy budynek P. K. P.	1 do 24 VII. 25. VII. do 14. VIII.	113 —	— 87	113 87	3	2.688,12	Henryk Reimus
Toruń — Dworzec	Rudak k. Torunia	1. do 24 VII.	44	38	82	3	1.019,42	Felicja Dziabaszewska
			503	419	922		13.888,94	

Domy wypoczynkowe

Do Domów Wypoczynkowych w Makowie Podhalańskim, Wiśle, Tatarowie, Rabce i Krynicy wysłano w okresie sprawozdawczym 304 osoby na 10—14 dniowy pobyt za ulgową opłatą po 50 gr dziennie od osoby. Z tej liczby wysłano 35 pracowników warsztatowych, którym wyjednano 14 dniowy ulgowy pobyt w Domach Wypoczynkowych w sezonie letnim.

Za 22 pracowników kontraktowych, czasowych i wdowy po pracownikach kolejowych, którzy nie mają prawa opieki lekarskiej w ramach P. K. P. koszt pobytu pokrył Zarząd Okręgu z własnych funduszów wydatkując na ten cel — 655,15 zł.

Szczegółowe dane ilustruje poniższa tabela:

W Domu wypoczynkowym w	Ilość na koszt P. K. P.				Razem osób	Ilość dniówek	Ilość na koszt Rodz. Kolej.				Razem osób	Ilość dniówek	Ogółem osób
	prac.	żon	dzieci	em.			prac.	żon	renc. wdów				
Makowie Podh.	53	43	3	1	100	1.000	2	1	2	—	5	50	105
Wiśle	35	24	6	—	65	650	5	2	—	—	7	66	72
Tatarowie . .	79	27	—	—	106	1.110	8	2	—	—	10	100	116
Rabce	1	3	—	—	4	56	—	—	—	—	—	—	4
Krynicy . . .	2	5	—	—	7	98	—	—	—	—	—	—	7
	170	102	9	1	282	2.914	15	5	2	—	22	216	304

Budowa kolonii nadmorskiej

Mozolne poszukiwania terenu pod budowę kolonij nadmorskich zostały wreszcie uwieńczone pomyślnym rezultatem. Zarząd Okręgu Rodziny Kolejowej w porozumieniu z Zarządem Głównym i Naczelną Dyrekcją Lasów Państwowych nabył teren na półwyspie Hel o powierzchni 5.597 m², znajdującej się obok granicy Juraty i Jastarni — Bór za cenę 55.597 zł.

Teren ten posiadający pierwszorzędne warunki klimatyczne sięga od pełnego Bałtyku do Zatoki — pasem o szerokości około 200 m od strony Bałtyku i 100 m od strony Zatoki. W okresie sprawozdawczym rozpoczęto opracowywanie planu zabudowy tego terenu — obecnie zaś toczą się

narady nad uzgodnieniem tego planu tak między Zarządem Głównym i Okręgu jak z władzami administracyjnymi i wojskowymi. Po zatwierdzeniu tych planów i uzgodnieniu ich z lokalnymi władzami przystąpi Zarząd Okręgu niezwłocznie do budowy.

Pomoc lekarska

Zorganizowana pomoc lekarska dla wdów i sierót po pracownikach kolejowych oraz rodzin, emerytów i rencistów pozbawionych opieki urzędowej rozwija się pomyślnie. Pomocy lekarskiej udziela się jedynie tym członkom, których zaopatrzenie wdowie lub sieroce wzgl. renta nie przekracza 150,— zł miesięcznie.

Pomoc ta polega na bezpłatnym udzielaniu przez lekarzy kolejowych porad ambulatoryjnych, porad w domu obłożnie chorego za opłatą zł 3,— oraz na częściowym pokrywaniu kosztów szpitalnych w wypadkach wyjątkowego ubóstwa. Poza tym na podstawie wystawionych przez lekarzy rejonowych kart porady „R. K." — apteki na terenie całego Okręgu wydają środki lecznicze za opłatą zniżoną o 25% przy lekarstwach a o 10% przy specyfikach.

Opłaty za wizyty lekarskie w domu chorego oraz za lekarstwa ponosi zasadniczo chory sam, a tylko w wyjątkowych wypadkach Zarząd Okręgu pokrywa wydatki z powyższego tytułu z funduszów „R. K.". Ta forma pomocy. została ogólnie przez członków bardzo życzliwie przyjęta i jest dla korzystających dużym udogodnieniem.

W okresie sprawozdawczym wydano 1.017 białych oraz 38 niebieskich kart porady lekarskiej.

Dla akcji pomocy lekarskiej pozyskano również lekarzy specjalistów w Bydgoszczy i Toruniu, którzy udzielają bezpłatnych porad lekarskich.

Z Dyrekcją Sanatorium dla płucno-chorych w Smukale i Chodzieży zawarto umowę w sprawie przyjmowania biednych członków „R. K." na warunkach ulgowych. Z pobytów w Sanatoriach korzystało 3 członków. Do szpitala św. Floriana w Bydgoszczy przekazano na leczenie w ciągu roku 12 wdów po pracownikach kolejowych.

Wydatki na pomoc lekarską przedstawiają się następująco:

na udzielanie porad w domu chorego	81,— zł
na leczenie szpitalne i sanatoryjne	798,55 „
na lekarstwa	380,07 „
Ogółem wydano	1.259,62 zł

Zapomogi lecznicze

Opieka nad zdrowiem obejmuje również udzielanie członkom zapomóg na częściowe pokrycie kosztów leczenia w wypadkach braku środków na pokrycie wydatków z tym złączonych. Na ten cel wydano 177 zapomóg na sumę 2.340,— zł. Wysokość zapomogi bezzwrotnej wynosiła przeciętnie 15,— zł.

Zapomóg leczniczych udziela się zasadniczo sierotom, wdowom i emerytom i to jedynie w przypadkach wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie. Zapomóg tych w zasadzie nie udziela się członkom w czynnej służbie kolejowej. Podziału zapomóg dokonywano komisyjnie w ramach przydzielonego kredytu raz na miesiąc. W wypadkach jednak, gdy chodzi o przyjście z pomocą osobie obłożnie chorej i potrzebującej natychmiastowej pomocy, odstępuje się od powyższej zasady i udziela się zapomóg doraźnych.

Akcja przeciwgruźlicza

Od szeregu lat na terenie P. K. P. prowadzi Rodzina Kolejowa w porozumieniu z Polskim Związkiem Przeciwgruźliczym — akcję rozsprzedaży nalepek przeciwgruźliczych i to przeważnie między klientami kolei.

W okresie „Dni Przeciwgruźliczych" zwrócił się Zarząd Okręgu do wszystkich pracowników P. K. P. z gorącym apelem poparcia tej akcji, wysyłając równocześnie do wszystkich jednostek służbowych propagandowe afisze oraz odezwy, uświadamiające szerokie rzesze kolejarzy o konieczności i sposobach walki z gruźlicą, jako jedną z najbardziej rozpowszechnionych chorób.

Udział „R. K." w dochodach z tej rozsprzedaży stanowi 50% wpływów rzeczywistych. Z rozsprzedaży 17.540 szt. znaczków - nalepek na walkę z gruźlicą uzyskano kwotę 1.754,— zł, z której to kwoty przekazano Polskiemu Towarzystwu Pzerciwgruźliczemu 877,— zł; pozostałą zaś gotówkę przeznaczył Zarząd Okręgu na zapomogi lecznicze oraz koszty leczenia w sanatoriach dla płucno-chorych.

SEKCJA DOŻYWIANIA I STOŁÓWEK

Dożywianie dzieci

W roku sprawozdawczym czynne były trzy ośrodki, w których bezpłatnie dożywiano dziennie średnio 497 sierot i dzieci najbiedniejszych członków „R. K.". Akcję dożywiania dzieci prowadzi się w tut. Okręgu corocznie od listopada do kwietnia włącznie.

Obiady składały się z jednego dania tj. zupy z kawałkiem mięsa oraz chleba; w dni postne zaś — z dwóch dań: zupy i dania jarskiego. Dożywianie dzieci odbywało się wyłącznie w dożywialniach prowadzonych w własnym Zarządzie Rodziny Kolejowej, przy wydatnej pomocy Sekcji Pań.

Akcja dożywiania dzieci w poszczególnych ośrodkach przedstawia się następująco:

Punkt dożywiania przy Kole R. K.	Ilość wydanych posiłków	Koszt ogólny dożywiania	Przeciętna dzienna ilość porcyj	Ilość płat. pers.	Przeciętny kosz, jednego posiłku
Bydgoszcz Dyr. .	38.304	7.817,46	252	3	20 gr
Iłowo	6.390	2.019,09	120	2	31 gr
Tczew	15.472	2.914,05	125	2	18,8 gr
Razem . . .	60.166	12.750,60	497	7	20,1 gr

Koszt jednego posiłku łącznie z wydatkami administracyjnymi wynosił przeciętnie 20,1 gr. Jak z powyższego zestawienia wynika na akcję dożywiania wydatkowano ogółem 12.750,60 zł i wydano razem ponad 60.000 posiłków.

Stołówki

Na terenie Okręgu istniały 4 stołówki dla pracowników kolejowych a mianowicie: 1. przy warsztatach kolejowych w Bydgoszczy, 2. w Gdyni, 3. w Karsznicach i 4. w Tczewie. W stołówkach tych za wyjątkiem Gdyni wydawano obiady z dwóch względnie trzech dań jak również same zupy lub dania mięsne. Cena obiadu wahała się od 60—70 gr.

W stołówce w Gdyni wydawano jedynie treściwe i pożywne zupy za opłatą 10 gr, aczkolwiek koszty własne były większe. Różnicę w cenie pokrył Zarząd Koła z własnych funduszów. Koszt tudzież ilość wydanych posiłków przedstawia następująca tabela:

Nazwa Koła	Ilość wydanych posiłków	Oglóny wydatek	Ilość płatnego personelu	U w a g i
Bydgoszcz-Warsztaty . .	4.887	3.488,97	3	kierownik Jan Bączkowski
Gdynia	18.679	2.504,98	2	kierownik Feliks Zbrożek
Karsznice . . .	5.820	4.127,33	3	kierownik Rudolf Frankiewicz
Tczew	1.962	649,30	1	kierownik Henryk Reimus
Razem . .	31.348	10.770,58	9	

W roku sprawozdawczym wydały stołówki ogółem 31,348 posiłków kosztem 10.770,58 zł. Personel płatny, zaangażowany do prac w stołówkach w liczbie 9 osób składał się z wdów i sierot po pracownikach kolejowych.

W zasadzie stołówki są instytucjami samowystarczalnymi i Zarząd Okręgu udziela tymże tylko w wyjątkowych wypadkach subwencje.

Z uwagi na konieczność stworzenia większej stołówki w Gdyni, która dotychczas mieściła się w dwóch wagonach towarowych — Zarząd Okręgu wybudował na terenie P. K. P. w pobliżu dworca przetokowego jednopiętrowy budynek, składający się z jednej sali jadalnej oraz 7 pokoi celem zapewnienia wygodnego stołowania się licznym pracownikom kolejowym węzła gdyńskiego mieszkającym poza Gdynią. Ogólny koszt budowy stołówki z wszelkimi dodatkami jak wodociągi, kanalizacja, piece żelazne, instalacja świetlna itd. wynosi około 45.000,— zł. Kierownikiem budowy z ramienia Rodziny Kolejowej był inż. Tadeusz Wyszomirski, budowę budynku wykonała firma inż. Bielawski w Gdyni.

SEKCJA SPOŁECZNA

Obchody gwiazdkowe

Zwyczajem lat ubiegłych zorganizował Zarząd Okręgu z okazji świąt Bożego Narodzenia obchody gwiazdkowe we wszystkich Kołach „R. K." udzielając na ten cel subwencji w ogólnej kwocie 5.870 zł.

Zarządy Kół przygotowały obchody gwiazdkowe dla najbiedniejszych dzieci, sierot i wdów po pracownikach kolejowych powiększając przyznane na ten cel dotacje Okręgu przez urządzanie imprez, z których dochód wyniósł 344,50 zł; nadto uzyskano z dotacji ze strony K. P. W. 240,— zł, Związków Zawodowych 30,— zł, z innych źródeł 1.961,59 zł. Ogółem wydatkowano na „Gwiazdkę" we wszystkich Kołach „R. K." — 8.446,09 zł.

Obchody gwiazdkowe urządzano niejednokrotnie w porozumieniu i przy współudziale K. P. W. Miały one charakter nader uroczysty a udział w nich brali przedstawiciele władz, duchowieństwa oraz innych instytucji społecznych.

Podarunki gwiazdkowe otrzymało 301 wdów, 289 sierot i 2.560 dzieci pracowników kolejowych. Rozdano ogółem: 791 kg słodyczy, 304 kg owoców, 100 kg ryżu, 242 kg cukru, 450 kg wędlin, 870 kg mąki, 31 par obuwia, 432 m różnych materiałów, 213 szt. ciepłej bielizny, ponadto rozdano zapomogi pieniężne w wysokości 2.475,88 zł.

Pomoc w uzyskaniu pracy

W okresie sprawozdawczym wpłynęło do Zarządu Okręgu 86 podań od wdów, sierot oraz dzieci pracowników kolejowych z prośbą o interwencję w celu uzyskania pracy.

Na skutek interwencji Zarządu Okręgu 29 wniosków załatwiono przychylnie. Ciężka sytuacja na rynku pracy utrudnia akcję Rodziny Kolejowej na tym odcinku działalności i uzyskanie zajęcia dla poszukujących pracy napotyka wciąż jeszcze na duże trudności.

Fundusz pożyczek doraźnych

Udzielanie krótkoterminowych pożyczek doraźnych staje się z roku na rok coraz popularniejsze. W okresie sprawozdawczym podwyższono fundusz pożyczkowy o 3.500 zł, przez co umożliwiono większym rzeszom członków „R. K." korzystania z pożyczek doraźnych.

Fundusz pożyczkowy wynosił w dniu 1 stycznia 1937 — 35.371,69 zł. natomiast w dniu 31 grudnia tego roku 41,977,08 zł. W okresie sprawozdawczym udzielono pożyczek w całym Okręgu Pomorskim — 18,610 członkom na ogólną kwotę 398,556,45 zł. W porównaniu z rokiem ubiegłym udzielono w tym okresie więcej pożyczek o 68.919,30 zł, a ilość korzystających wzrosła o 2.092.

Funduszem pożyczek doraźnych administruje w Kołach specjalna Sekcja do tego celu powołana, której zadaniem jest również badanie w poszczególnych przypadkach motywów, którymi członkowie uzasadniają prośby o pożyczkę.

Porady prawne

Referat porad prawnych prowadzony przez Mgr Adama Chylaka udzielił 32 pisemnych i 50 ustnych porad z zakresu prawa cywilnego i administracyjnego. Akcja ta uległa zahamowaniu z powodu przeniesienia referenta tych spraw do Krakowa i niemożności znalezienia na jego miejsce odpowiedniego kandydata.

Sąd Koleżeński nie miał w okresie sprawozdawczym żadnych spraw do rozpatrzenia.

Stypendia

Przy Zarządzie Okręgu istnieje fundusz stypendialny, którym administruje Sekcja Społeczna. W okresie sprawozdawczym udzielono 27 słuchaczom wyższych zakładów naukowych i uczniom szkół średnich zawodowych — stypendiów zwrotnych na sumę 4.125,— zł, poza tym 8 członkom „R. K." udzielono zapomóg zwrotnych na pomoce szkolne dla dzieci na łączną kwotę 1.005,— zł.

Z ogólnej liczby stypendystów — 3 studiowało medycynę, — 8 — prawo, 2 — humanistykę, 2 — teologię, 2 — ekonomię, 2 — nauki techniczne oraz 8 uczyło się w średnich szkołach zawodowych.

W czerwcu rb. 4 stypendystów ukończyło wyższe studia a jeden — średnią szkołę zawodową. Wśród stypendystów znajduje się 10 sierot, które bez pomocy „R. K." nie mogłyby ukończyć studiów.

Zarząd Okręgu udzielił dotację dla Towarzystwa Pomocy Naukowej dla Dziewcząt Polskich Oddział w Bydgoszczy w wysokości 60,— zł oraz pokrywał koszt obiadów dla jednego stypendysty, który studiuje we Lwowie wydatkując na ten cel 81,40 zł.

Ogólnie wydatkowano na:

Stypendia zwrotne	5.130,— zł
Stypendia bezzwrotne . .	141,40 „
Suma ogólna wynosi . . .	5.271,40 zł

Tanie miejsca letniskowe

Wzorem roku ubiegłego Zarząd Okręgu kontynuował akcję zmierzającą do udzielania pomocy pracownikom P. K. P. w szczególności w niższych grupach uposażenia przez wyszukiwanie im stosownie do ich możliwości finansowych tanich i zdrowych miejscowości letniskowych, w których członkowie „R. K." wraz z rodzinami mogliby spędzić kilka tygodni urlopu wypoczynkowego.

Akcja ta miała na celu umożliwienie pracownikom spokojnego i zdrowego wypoczynku po ciężkiej pracy zawodowej, wykonywanej niekiedy w nader trudnych warunkach materialnych. Poza tym zmierza ona do zapoznania pracowników kolejowych z innymi dzielnicami kraju i miejscowościami o klimacie uzdrowiskowym, z ich warunkami lokalnymi i osobliwościami. Na wspomniane letniska wyjechała z tut. Okręgu duża ilość członków wraz z rodzinami i akcja ta znajduje się w stałym rozwoju.

Zapomogi bezzwrotne

Udzielanie bezzwrotnych zapomóg należy do zakresu Sekcji Społecznej. Akcja ta polega na udzielaniu zapomóg pieniężnych sierotom, wdowom tudzież w wyjątkowych razach najbiedniejszym pracownikom kolejowym w miarę posiadanych środków pieniężnych. W okresie sprawozdawczym rozpatrzyła Komisja Zapomogowa 904 podań o zapomogi bezzwrotne z której to liczby 594 wnioski załatwiono przychylnie, 310 — odmownie. Z powyższego wynika, że rozpatrzono w sensie pozytywnym 65 % podań.

Poza tym płacono w niektórych uzasadnionych wypadkach jednorazowe zapomogi na częściowe pokrycie czesnego za dzieci uczęszczające do szkół zawodowych. Ogólny wydatek na ten cel wyniósł 575,— zł.

Niektóre Zarządy Kół wypłacały swym członkom bezzwrotne zapomogi z funduszów własnych uzyskanych z imprez. Wydatkowano w ten sposób 643,15 zł. Ogólna kwota wypłaconych zapomóg pieniężnych wynosiła 9.050.15 zł. Poszczególne zapomogi wahały się w granicach od 10—50 zł.

Fundusz Odpraw Pośmiertnych

Z dniem 1 stycznia 1938 wprowadził Zarząd Okręgu — Fundusz Odpraw Pośmiertnych. Fundusz ten wynosi 15.000,— zł i powstaje z przelewów w wysokości po 10 gr za członka miesięcznie. Prawo do pośmiertnego wynika z członkostwa i na ten cel nie pobiera się żadnych opłat dodatkowych.

Regulamin Funduszu Pośmiertnego stanowi załącznik do niniejszego sprawozdania i w myśl § 11 Regulaminu Walnych Zgromadzeń Okręgu i Kół będzie przedmiotem uchwały Walnego Zgromadzenia. Dla informacji wypada podać, iż do dnia oddania niniejszego sprawozdania do druku tj. 30 kwietnia 1938 wypłacono pośmiertne w 32 wypadkach na kwotę 2.650,— zł.

Wypłaty z Funduszu Odpraw Pośmiertnych dokonano w okresie od 1. I. do 30. IV. 1938 r. z powodu zgonu następujących osób:

Nr p.	Nazwisko i imię	Charakter służbowy	Nazwa Koła	Wysokość odprawy
1	Jankiewicz Marianna	żona hamulcowego	Toruń Główny	50,— zł
2	Łazarski Franciszek	prac. stały	Grudziądz	100,— „
3.	Folborski Piotr Paweł	prac. stały	Bydgoszcz I.	100,— „
4	Ignatowski Mikołaj	prac. stały	Toruń I.	100,— „
5	Dorszewski Marian	st. asystent	Toruń I.	100,— „
6	Dumiński Jan	prac. stały	Iłowo	100,— „
7	Zielke Franciszek	prac. stały	Tczew	100,— „
			Do przeniesienia	650,— zł

Nr. p.	Nazwisko i imię	Charakter służbowy	Nazwa koła	Wysokość odprawy
			Z przeniesienia	650,— zł
8.	Inż. Gliszczyński Józef	st. kontr. mech.	Toruń II.	100,— „
9	Matuszewska Władysł.	żona prac. stałego	Kowalewo	50,— „
10	Baag Paweł	prac. stały	Tczew	100,— „
11	Rajkowska Anna	żona prac. stałego	Tczew	50,— „
12	Sadowski Adam	emeryt. kond.	Toruń I.	100,— „
13	Krefft Mikołaj	kond. II. kl.	Kowalewo	100,— „
14	Welke Franciszek	prac. stały	Bydgoszcz IV.	100,— „
15	Łassa Franciszek	prac. stały	Bydgoszcz IV.	100,— „
16	Podobińska Leokadia	prac. stały	Toruń I.	50,— „
17	Dr Majkowski Aleks.	lekarz rej.	Kartuzy	100,— „
18	Mausolf Leokadia	żona prac. stałego	Toruń I.	50,— „
19	Kirschenstein Marta	żona asystenta	Chojnice	50,— „
20	Domagalski Józef	prac. stały	Tczew	100,— „
21	Kalamarski Jan	emeryt	Chełmża	100,— „
22	Kobus Bolesław	st. mag.	Chojnice	100,— „
23	Moldzyński Czesław	mąż pracowniczki czas.	Toruń II.	50,— „
24	Brylowski Klemens	prac. czas.	Kartuzy	100,— „
25	Krysiak Stanisław	prac. stały	Bydgoszcz I	100,— „
26	Siuda Anna	żona masz. II. kl.	Bydgoszcz I.	50,— „
27	Wojewódzka Helena	żona prac. stałego	Bydgoszcz IV.	50,— „
28	Maradzińska Teresa	żona prac. stałego	Bydgoszcz I.	50,— „
29	Pipka Jan	em. adiunkt	Chojnice	100,— „
30	Hirsch Brunon	em. kond.	Kartuzy	100,— „
31	Janeczek Marta	żona drożnika	Gdynia	50,— „
32	Michalak Feliks	prac. stały	Gdynia	100,— „
			Razem wpłacono za czas od 1. I. do 30. IV. 1938 r.	2.650,— zł

Ubezpieczenie na życie

Zarząd Okręgu w porozumieniu z Działem Ubezpieczeń na Życie w Pocztowej Kasie Oszczędności rozwinął ożywioną propagandę w kierunku indywidualnego i grupowego ubezpieczenia członków „R. K." i ich rodzin w P. K. O. Obecnie liczba członków ubezpieczonych na życie wynosi 1.315 na kwotę — 1.500.000,— zł.

Nadmienić należy, iż P. K. O. wypłaca w razie śmierci ubezpieczonego już po wpłacie pierwszej raty całą kwotę ubezpieczenia, a w razie nieszczęśliwego wypadku — podwójną, nadto udziela ubezpieczonym na życie pożyczek bezprocentowych pod zastaw polisy ubezpieczeniowej. Członkowie „R. K." mogą również spełniać funkcje akwizytorów, za co otrzymują z P. K. O. 40—50% prowizji od pierwszej całorocznej premii.

Opieka nad niedorozwiniętymi dziećmi

W okresie sprawozdawczym ukończono rejestrację dzieci fizycznie niedorozwiniętych i umysłowo upośledzonych w tut. Okręgu. Na ogólną ilość 17 zarejestrowanych dzieci nie nadawało się 3 do umieszczenia w Zakładzie z powodu przekroczonego wieku; dwoje zrezygnowało z proponowanej przez „R. K." pomocy; w jednym przypadku z uwagi na stwierdzoną gruźlicę Zakład odmówił przyjęcia dziecka, jedno zaś — po przekazaniu do zakładu zmarło. W trzech wypadkach na skutek porady „R. K." rodzice umieścili dzieci na własny koszt w odpowiednich zakładach.

Z nowym rokiem szkolnym Zarząd Okręgu zamierza dwoje dzieci umieścić w zakładzie psychiatrycznym oraz jedno — w zakładzie naukowym.

W kilku wypadkach udzielono członkom „R. K." porad odnośnie umieszczenia ułomnych dzieci w odpowiednich zakładach.

SEKCJA OPIEKI NAD SIEROTAMI

Opieka nad sierotami

Jednym z ważniejszych zadań „R. K." jest opieka nad sierotami i półsierotami po pracownikach kolejowych. W styczniu 1937 pozostawało w opiece tut. Okręgu 26 sierot, z których przebywało w Zakładzie Wychowawczym „R. K." w Maczkach — 16, w Aleksandrowie — 4, w Bursie „R. K." w Wilnie — 4, oraz w opiece częściowej w domach rodzinnych — 2.

Z pośród sierót — 17 uczęszczało do szkoły powszechnej, 3 — do szkoły rzemieślniczo-przemysłowej w Maczkach, 4 — do Państwowej Szkoły Rzemiosł Budowlanych w Wilnie, 1 — do Gimnazjum ogólnokształcącego i 1 — uczy się rzemiosła. Na ogólną ilość 26 dzieci było 14 sierót i 12 półsierót, w tym 22 chłopców i 4 dziewczęta.

W ciągu roku Zarządy Kół nadesłały ogółem 27 wniosków. Zarząd Okręgu uwzględnił 8 wniosków, z pośród których 2 sieroty zrezygnowały z opieki „R. K." W listopadzie 1937 przyjęto jeszcze w opiekę częściową „R. K." jedną sierotę, tak, że ogólna liczba nowoprzyjętych sierót wynosiła 7 dzieci w tym 3 pełne sieroty i 4 półsieroty.

Nowy rok szkolny 1937/38 przyniósł poważne zmiany pod względem rozmieszczenia sierót. W Zakładzie Wychowawczym w Maczkach na ogólną ilość 16 sierót nie otrzymało promocji do klasy następnej 4, natomiast w Zakładzie Wychowawczym w Aleksandrowie oraz w Bursie „R. K." w Wilnie wszystkie sieroty otrzymały promocję. Z pośród 4 sierót z Zakładu w Maczkach, które nie otrzymały promocji — jedną sierotę pozostawiono w Zakładzie na rok następny z zagrożeniem, natomiast pozostałe 3 sieroty umieszczono w opiece częściowej w domach rodzinnych gdzie odbywają naukę w odpowiednim zawodzie. Ponadto pozostaje w domach rodzinnych dwóch chłopców i 2 dziewcząt, którzy z początkiem roku szkolnego będą uczęszczać do szkoły średniej.

Zakłady wychowawcze zwalniały sieroty na czas wakacji Bożego Narodzenia do domów rodzinnych pod warunkiem wykazywania dostatecznych postępów w nauce. W czasie wakacji Wielkanocnych sieroty przebywały w obozie organizowanym przez Zakład Wychowawczy w Karwaliszkach na Wileńszczyźnie. Dzieci natomiast z Bursy „R. K." w Wilnie odbywały praktykę wakacyjną, a mianowicie jeden chłopiec na terenie tut. Okręgu i trzech — na terenie Okręgu wileńskiego.

Strona finansowa tej akcji przedstawia się następująco:

Wydatki na utrzymanie sierót w Maczkach i Aleksandrowie,	14.750,54 zł
wydatki na utrzymanie sierót w Bursie Rodziny Kolejowej w Wilnie	2.148,02 „
wydatki na opiekę częściową w domach rodzinnych i nad ułomnymi	2.229,60 „
Razem	19.128,16 zł

SEKCJA KULTURALNO-OŚWIATOWA

Przedszkola

Rodzina Kolejowa posiada na terenie tut. Okręgu 9 przedszkoli, a mianowicie w Bydgoszczy, Chojnicach, Gdyni, Iłowie, Karsznicach,

Tczewie, Toruniu Głównym i Toruniu Mieście oraz od 1 maja 1937 w Jabłonowie.

Przedszkola w Gdyni i Toruniu Mieście mieszczą się w lokalach prywatnych pozostałe zaś — w budynkach kolejowych, które D. O. K. P. w Toruniu oddała na ten cel do dyspozycji Rodzinie Kolejowej.

W przedszkolach zatrudnia się 9 kierowniczek - wychowawczyń, 4 kwalifikowane siły pomocnicze i 9 osób służby. Łącznikami między Zarządem Koła „R. K.“ a kierownictwem przedszkola są delegaci wzgl. delegatki, które spełniają jednocześnie czynności nadzorcze stosownie do przepisów ustawy o szkołach prywatnych.

W roku szkolnym uczęszczało do przedszkoli 302 dzieci członków „R. K.“ oraz 103 dzieci osób prywatnych czyli razem 405 dzieci. Opłata miesięczna za jedno dziecko w przedszkolu wynosiła łącznie z dożywianiem dla członka 3,— zł miesięcznie, a za dziecko prywatne 7,— zł. Z opłat ulgowych korzystało około 45% dzieci pracowników kolejowych. Sieroty i półsieroty po pracownikach kolejowych mogły uzyskać całkowite zwolnienie od opłat. Dzieci dożywia się w przedszkolach gdzie otrzymują drugie śniadanie, na które składa się bułka lub chleb z masłem, oraz mleko lub kakao, mleczna kawa wzgl. zupa. W roku sprawozdawczym wydano w przedszkolach około 90.000 posiłków, kosztem 5.217,99 zł.

Dzieci w przedszkolach są periodycznie badane przez lekarzy. Stan zdrowotny dzieci przedstawiał się na ogół dobrze. Nauka odbywa się według programu zatwierdzonego przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Z okazji świąt narodowych urządzały wychowawczynie w przedszkolach okolicznościowe pogadanki, wzgl. przedstawienia, a w czasie Świąt Bożego Narodzenia uroczystą Gwiazdkę.

Utrzymanie przedszkoli kosztowało w okresie sprawozdawczym brutto 30.409,32 zł, z opłat zaś wpłynęło w tym okresie 10.910,30 zł. Wydatek na jedno dziecko wynosił zatem przeciętnie 75,08 zł na rok.

Wychowanie dzieci w przedszkolach daje bezsprzecznie dodatnie wyniki. Program zajęć nie przewiduje z natury rzeczy czytania i pisania niemniej jednak dzieci przyswajają sobie zasady porządku i obowiązkowości w pracy, a różne robótki ręczne wykonywane własnoręcznie przez dzieci są należytym sprawdzianem wydatnej i owocnej pracy personelu wychowawczego w przedszkolach. Jest rzeczą powszechnie znaną, że wychowankowie przedszkoli, przechodząc do szkół powszechnych wyróżniają się wśród innych dzieci postępami w nauce i sprawowaniem.

ZESTAWIENIE

wydatków i wpływów poszczególnych przedszkoli „R. K.“ Okręgu Pomorskiego za rok 1937

Nazwa Koła	Przeciętna ilość dzieci dziennie	Wydatki roczne	Roczne wpływy z opłat za dzieci	Kierowniczka przedszkola	Opiekun(ka) przedszkola
Bydgoszcz Dworzec	78	4.731,35	2.624,25	Siostra Jadwiga Paczkowska	Kazimierz Adamek
Chojnice	33	2.476,78	595,90	Siostra Aniela Chmurzyńska	Bronisława Schmelterowa
Gdynia	78	4.653,75	3.145,75	Siostra Bronisława Sypkówna	Alfons Manthei
Iłowo	37	3.094,20	580,85	Genowefa Wedelstaedtówna	Anna Świątkowska
Jabłonowo	27	2.277,71	513,—	Agnieszka Kitzermanówna	Janina Rajewska
Karsznice	41	3.020,87	441,25	Irmina Ślósarska	Michał Borkowski
Tczew	40	2.209,21	763,80	Siostra Zak. Elżbieta Wierzbowska	Dr Edward Wrzesiński
Toruń Dworzec	28	2.887,14	328,50	Felicja Dziabaszewska	Antonina Juszczacka
Toruń Dyrekcja	43	5.058,31	1.917,—	Siostra Lubomira Domachowska	Emilia Konopińska
Razem:	405	30.409,32	10.910,30		

Wycieczki krajoznawcze

Celem umożliwienia dzieciom i młodzieży poznania kraju ojczystego — Zarząd Okręgu usilnie propagował w okresie sprawozdawczym ruch turystyczny wśród dzieci pracowników kolejowych, dostarczając poszczególnym Zarządom Kół przy organizowaniu wycieczek w miarę możności wagonów wycieczkowych, bezpłatnych biletów na przejazd oraz skromnych dotacyj na ten cel.

Szczególnie atrakcyjną była bezpłatna wycieczka siedmiodniowa, organizowana przez Zarząd Główny Rodziny Kolejowej „R. K." w czasie od 15. VIII. do 21. VIII. roku sprawozdawczego, w której wzięło udział 49 dzieci z tut. Okręgu. Wycieczka ta udała się na teren Okręgu Radomskiego, gdzie zwiedziła Sandomierz, Lublin, Radom, Kazimierz nad Wisłą, państwowe kamieniołomy w Janowej Dolinie a w drodze powrotnej Warszawę. Po powrocie — dzieci stanęły do konkursu w opisie wycieczki, w którym Zarząd Główny wyróżnił 5 prac dzieci tut. Okręgu i nagrodził ich wartościowymi książkami.

Natomiast Zarząd Okręgu Pomorskiego gościł u siebie wycieczkę dzieci z Okręgu Radomskiego złożoną z 53 dzieci, które zwiedziły Gdynię, Hel, Gdańsk, Tczew, Bydgoszcz i Toruń. Wydatki poniesione przez Zarząd Okręgu Pomorskiego w związku z podjęciem wycieczki dzieci z Okręgu Radomskiego wyniosły 1.485,41 zł.

Biblioteki

Zarząd Okręgu usilnie propagował zakładanie bibliotek, których brak odczuwało się w czasie trwania kolonii nadmorskich, przy zakładaniu świetlic jako też z uwagi na będącą w projekcie budowę domu kolonii letniej na półwyspie helskim.

Dwukrotny apel do wszystkich członków Okręgu Pomorskiego o składanie w sekretariatach Kół zbędnych podręczników szkolnych oraz beletrystycznych i naukowych przyniósł nadspodziewane rezultaty. Z uwagi na wielką ilość otrzymanych książek Zarząd Okręgu uruchomił okręgową bibliotekę, której kierownictwo poruczono p. Kazimierzowi Białkowskiemu, członkowi Zarządu Koła „R. K." Bydgoszcz — Centralne Biuro Rozrachunków. Dotacja Zarządu Okręgu na powiększenie biblioteki wynosiła w okresie sprawozdawczym 380,— zł nadto Koło C. B. R. wydatkowało kwotę 410,15 zł uzyskaną ze stałych abonentów na powiększenie biblioteki wzgl. naprawę książek.

Nadmienia się, iż w wszystkich przedszkolach „R. K." oraz świetlicach harcerskich znajdują się biblioteki o większych lub mniejszych ilościach książek.

Świetlice

W porozumieniu z władzami szkolnymi oraz przy wydatnej pomocy Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w Toruniu otwarto z dniem 1 marca 1937 r. specjalną świetlicę na Dworcu Głównym P. K. P. w Bydgoszczy dla młodzieży szkolnej dojeżdżającej codziennie z okolicznych stacyj do bydgoskich szkół.

W odpowiednio wyposażonej poczekalni dla młodzieży — uczennice i uczniowie spędzają czas oczekiwania na pociąg przy odrabianiu lekcyj szkolnych, czytaniu lektury domowej itp. innych godziwych zajęciach. Kierownictwo świetlicy spoczywa w ręku Pań, należących do Sekcji przy Kole „R. K." Bydgoszcz - Dworzec.

W trosce o wygodę i zdrowie fizyczne i moralne młodego pokolenia — Zarząd Okręgu czyni dalsze starania nad ewent. uruchomieniem podobnych świetlic w innych miejscowościach tut. Okręgu. Nadmienia się, iż z świetlicy tej korzystają nie tylko dzieci pracowników kolejowych.

Życie kulturalno-oświatowe ogniskowało się w świetlicach Rodziny Kolejowej wzgl. Kolejowego Przysposobienia Wojskowego, gdzie odbywały się akademie z okazji różnych uroczystości państwowych, odczyty, pogadanki, kobiece kursy gospodarcze i zabawy towarzyskie. Współpraca na tym odcinku z Kolejowym Przysposobieniem Wojskowym rozwija się pomyślnie dla obu organizacyj.

SEKCJA HARCERSKA

Harcerstwo

Zgodnie z zaleceniami władz harcerskich wysiłek Sekcyj Harcerskich przy Kołach „R. K." szedł w kierunku rozwinięcia i podniesienia akcji obozowej jak również wyszkolenia odpowiednich kadr instruktorów, drużynowych i zastępowych. Drużyny harcerskie wysyłały swoich członków na kursy narciarskie, żeglarskie oraz zawody ping-pongowe, szachowe, strzelania z broni małokalibrowej etc.

Pod opieką „R. K." pozostaje 21 drużyn w tym 3 pozaszkolne oraz 4 drużyny żeńskie. Ogólna ilość zrzeszonych w drużynach harcerskich wynosi 113 harcerek i 825 harcerzy. Drużyny te składają się w 78% z dzieci pracowników kolejowych. Gromady zuchowe istnieją w 8 miejscowościach, których stan liczebny wynosi 130 zuchów.

Na kursach drużynowych uczestniczyło z tut. Okręgu 18 harcerzy, na harcmistrzowskim — 1, podharcmistrzowskim — 1, żeglarstwa przy-

brzeżnego — 7, spadochroniarstwa — 1, pilotażu szybowcowego — 3, Polskiego Białego Krzyża — 21, oraz w kursie o obronie przeciwlotniczej i gazowej — 18.

W roku sprawozdawczym zorganizowano 29 obozów letnich w tym 3 wodne i 17 stałych pod namiotami oraz 3 stałe pod dachem, 5 wędrownych i jedną kolonię zuchową. Obozy były w następujących miejscowościach: Czersk Polski, Dzierżążno, Funka k/Chojnic, Górzno, Kaczory, Kadzionka, Kamieniec nad Wisłą, Kościeliska, Kokoszki, Kuty, Lutówko, Maków Podhalański, Nowe Troki, Nowy Targ, Osiek, Osłonin Pom., Rozochaczew, Rytel, Swornegacie i Tleń. Na obozach przebywało ogółem 518 harcerzy (ek); ogólna zaś cyfra harcerzodni wynosi 9.985. Na obozach zimowych w Kościeliskach przebywało 10 harcerzy.

Członkowie drużyn otrzymali ogółem 1.222 sprawności harcerskich; państwową odznakę sportową zdobyło 78 harcerzy, odznakę strzelecką — 37. W Przysposobieniu Wojskowym ćwiczyło 159 harcerzy bez stopnia, 75 — z I. stopniem, 29 z II stopniem, natomiast w hufcach szkolnych — 41 oraz w innych oddziałach — 106.

W harcówkach odbyło się 2.174 zbiórek na wolnym powietrzu natomiast — 644. Wycieczek drużyn i zastępów zorganizowano 422, kuligów urządzono 16, przedstawień amatorskich 13, wieczorków towarzyskich — 23, kominków — 36, tudzież 13 uroczystości gwiazdkowych. Między drużynami rozegrano43 turnieje szachowe oraz 66 meczów ping-pongowych.

Liczba posiadanych 11 kolejowych świetlic harcerskich zwiększyła się o dwie dalsze harcówki, a mianowicie: w Kornatowie i Jabłonowie dzięki przyznaniu na ten cel przez DOKP. Toruń odpowiednich lokali. Starania nasze w kierunku stworzenia ze świetlic — domów rodzinnych, a ze zabaw — nauki dały na ogół dobre wyniki.

Wszystkie drużyny posiadają biblioteki harcerskie, w których łączna ilość książek przekracza 1.300 egz. nie licząc broszur i czasopism. Drużyny prenumerowały następujące pisma: na Tropie, Skaut, W Kręgu Wodzów, Młody Technik, Harcerstwo, Iskry, Wiadomości Urzędowe i Morze w łącznej ilości 64 egzemplarzy.

W ważniejszych wystąpieniach na zewnątrz delegacja harcerzy pomorskich wzięła udział w pielgrzymce do Piekar Śląskich. W dniu 15 września zwiedziło Bydgoszcz 595 harcerzy(ek), rekrutujących się ze wszystkich drużyn pozostających pod opieką „R. K.“ celem powitania wojska polskiego, powracającego z manewrów. Dnia 3 października uczestniczyło 400 harcerzy(ek) w jednodniowej koncentracji drużyn w Laskowicach, zwiedzając równocześnie urządzenia Pomorskiej Elektrowni Krajowej „Gródek“. Poza tym odbyły się dwa Zjazdy Przewodniczących Sekcyj — pierwszy dla omówienia akcji obozowej w Bydgoszczy a drugi — po okresie obozów letnich w Laskowicach.

Z kredytów dla sekcji harcerskiej na rok 1937 Zarząd Okręgu zakupił 9 namiotów 15 osobowych za cenę 2.215 zł; ogólny stan namiotów harcerskich, zmagazynowanych w okręgowej składnicy „R. K.“ wynosi obecnie 12. Uzupełnienie sprzętu technicznego i obozowego wyraziło się zakupem najkonieczniejszych przedmiotów jak kotły, garnki, menażki, wiadra, łopatki itp. na ogólną sumę 1.514 zł. Ogólny wydatek na harcerstwo w okresie sprawozdawczym wynosił 9.835,30 zł.

Dalsza pomoc materialna dla harcerstwa jest troską Zarządu Okręgu i pomoc ta będzie wydatniejszą w miarę wzrostu funduszów „R. K.“. Dążeniem Rodziny Kolejowej jest wyposażyć pozostałe drużyny w świetlice harcerskie, wyszkolić dalsze kadry drużynowych i wodzów zuchowych szczególnie z tych ośrodków, które nie mają dotychczas należytego kierownictwa. Nabycie łodzi dla drużyn żeglarskich oraz kompletu instrumentów muzycznych dla własnej orkiestry harcerskiej jest troską Zarządu Okręgu na najbliższą przyszłość.

SEKCJA GOSPODARCZA

Pszczelarstwo

Naczelnym hasłem Sekcji Gospodarczej było niesienie pomocy organizacyjnej, naukowej i materialnej swym członkom — w pracy nad podniesieniem ich własnego dobrobytu a przez to podniesienie dobrobytu kraju.

Prowadzona dotychczas akcja gospodarcza objęła 3 działy, a mianowicie: pszczelarstwo, ogrodnictwo i hodowlę.

Praca pszczelarska skupiała się w 25 zespołach, liczących ogółem 693 członków, którzy posiadają 4.946 pni w 693 pasiekach. Roczna produkcja miodu zebranego przez zarejestrowanych pszczelarzy wynosiła 24.730 kg. Zarząd Okręgu nie prowadził skupu miodu, ponieważ zespoły sprzedawały miód we własnym zakresie po cenie 2.40 do 3,60 zł za kg.

Dla orientacji podajemy nazwiska i imiona instruktorów oraz siedziby zespołów pszczelarskich: Barański Michał (Pruszcz Bagienica), Borlik Paweł (Wejherowo), Guziołek Władysław (Gdynia), Klucz Nikodem (Kartuzy), Kowalski Walerian (Toruń Główny), Kruza Leon (Grudziądz), Kudajewski Feliks (Brodnica), Makselon Ludwik (Złotniki Kujawskie), Mielewski Franciszek (Laskowice), Migocki Mikołaj (Kościerzyna), Mikołajewski Jan (Smętowo), Mościński Brunon (Karsznice), Osiński Jan (Kowalewo Pom.), Reca Jan (Jabłonowo), Rutecki Alojzy (Puck), Sikorski Bernard (Iłowo), Skuczyński Franciszek (Czersk), Knitter Franciszek (Terespol Pom.), Szulc Andrzej (Działdowo), Szych

Franciszek (Nakło n. Not.), Śmigielski Piotr (Bydgoszcz Dworzec), Weltrowski Franciszek (Chojnice), Wrycza Teofil (Tczew), Ziółkowski Stanisław (Unisław), Żurawski Władysław (Chełmża), i Kubiak Walenty (Bydgoszcz) oraz referent okręgowy.

Świadczenia Rodziny Kolejowej w dziedzinie pszczelarstwa obejmują: udzielanie porad fachowych przez dyplomowanych instruktorów pszczelarskich w czasie przeprowadzanej wizytacji pasiek, szkolenie dalszej kadry instruktorów, dostarczanie im bezpłatnie potrzebnych czasopism fachowych. Zarząd Główny Rodziny Kolejowej dostarczył pszczelarzom — cukru skażonego dla podkarmiania pszczół w ilości 23.240 kg. Cena cukru wynosiła 40 gr za 1 kg łącznie z kosztami skażenia. Jesiennego cukru jednak z przyczyn od Z. Okr. niezależnych pszczelarze nie otrzymali. Zarząd Okręgu zastępował częstokroć interesy pszczelarzy przed władzami państwowymi oraz wyjednywał im ulgi przejazdowe i przewozowe na P. K. P. Wyniki pracy byłyby może jeszcze większe, gdyby instruktorzy posiadali bezpłatne bilety okresowe ważne na własny rejon z dojazdem do Torunia. Oprócz pożyczek gospodarczych udzielanych w gotówce dostarczył Zarząd Okręgu pszczelarzom tut. Okręgu 8 miodarek po cenie 80,— zł, wykonanych przez zespół pszczelarski w Kartuzach. W Brodnicy i Najmowie założono pasieki szkolne. Nadto Rodzina Kolejowa dokonała bezpłatnego rozdziału 450 sztuk jednorocznej wierzby miododajnej i 200 sadzonek akacji oraz prowadziła rozsprzedaż książki Dra Demianowicza pt. „Pszczoły, ich życie i hodowla". Ilość zakupionej przez pszczelarzy węzy sztucznej wynosiła 594 kg w cenie 6,— zł za 1 kg; nadto sprzedano 375 sztuk puszek 5 kg do miodu po cenie jednostkowej 1,10 zł.

Ogółem akcja kredytowa dla pszczelarzy wynosiła w roku sprawozdawczym — 18.948,20 zł.

Celem skoordynowania prac pszczelarskich w ramach Rodziny Kolejowej zwołał Zarząd Okręgu w dniu 5 września 1937 wszystkich instruktorów gospodarczych do Bydgoszczy, gdzie wyłoniono z pośród instruktorów pszczelarskich pomocniczy organ przy Okręgowym Referacie Pszczelarskim, który na miesięcznych zebraniach radzi nad racjonalnym przeprowadzeniem programu wskazanego przez Zarząd Główny.

Na najbliższą przyszłość zamierzamy w pierwszym rzędzie zwiększyć ilość przeszkolonych instruktorów, prowadzić w dalszym ciągu produkcję uli systemu „Dadanta", których cena wynosi 21,— zł za komplet, współdziałać z akcją zadrzewienia i obsiewania roślinami miododajnymi terenów P. K. P. oraz prywatnych, uruchomić w trzech zespołach tut. Okręgu punkty kontrolne ważenia uli dla celów fenologicznych, zorganizować centralną zbiórkę wosku na terenie Pomorza, tudzież ubezpieczyć pszczelarzy-członków „R. K." od wypadku pożądleń oraz od chorób pszczelich.

Ogrodnictwo

W roku sprawozdawczym zorganizowano 8 zespołów liczących 254 członków, posiadających 2.745 drzew. Dla rozwinięcia tej akcji przystąpiliśmy na razie do szkolenia 7 kandydatów na instruktorów ogrodniczo-sadowniczych, którzy po ukończeniu kursu będą mogli przysłużyć się członkom „R. K." przez udzielanie fachowych wskazówek. Wśród ewidencjonowanych członków zespołów ogrodniczo-sadowniczych rozdano bezpłatnie 350 drzewek jabłoni landsberskich, zobowiązując ich jedynie do oddania Rodzinie Kolejowej 2 pędów od każdego drzewka celem rozpowszechnienia tej odmiany w tut. Okręgu jako podstawowego drzewa owocowego sadów handlowych. Niezależnie od tego Zarząd Okręgu wskazywał źródła jak najtańszego zakupu drzewek owocowych.

Wspomnieć należy o mozolnych poszukiwaniach terenu dla zespołu ogródków działkowych przy Kole Warsztatowym „R. K." w Bydgoszczy, które nie zostały dotychczas uwieńczone pomyślnym rezultatem, gdyż Zarząd Miasta Bydgoszczy nie zajął dotychczas zdecydowanego stanowiska w przedmiocie oddania terenów miejskich pod ogródki działkowe. Podobną akcję rozwinięto na terenie Tczewa, gdzie Dyrekcja Kolejowa oddała dla potrzeb „R. K." obszar o powierzchni 52.661 m² obejmujący na razie 53 działek, a przy poparciu finansowym Zarządu Okręgu — zainstalowano pompę do wody i przeprowadzono oparkanienie terenu. Na poparcie rozwoju ogródków działkowych udzielono członkom pożyczek zwrotnych w sumie 400,— zł.

Hodowla

Dla prowadzenia planowej gospodarki hodowlanej szkoli się na razie 6 kandydatów na instruktorów. Akcję tę podjęto dopiero w okresie sprawozdawczym.

Liczba hodowców obdzielonych bezpłatnie inwentarzem wynosi na razie 12. Hodowcy obowiązani są w roku następnym oddać do dyspozycji Okręgu Rodziny Kolejowej po stadku młodych kur wzgl. królików. W roku sprawozdawczym rozdano 11 gniazd zarodowych kur arsy Leghorny i Karmazyny. Gniazdo składało się z jednego koguta i 5 kur. Przychówek kur i kogutów wyniósł 134 sztuki. Wymienione rasy kur okazały się dobrym materiałem zarodowym. Nadto z jednego gniazda królików rasy angora, składającego się z samca i trzech samic wyhodowano 14 królików.

Na zakup materiału na budowę stajenek dla królików udzielił Zarząd Okręgu pożyczki zwrotnej na sumę 200,— zł.

Akcję hodowlaną zamierza Zarząd Okręgu rozszerzyć przez zwiększenie kadry instruktorów hodowlanych oraz przydziału większej ilości

gniazd rozpłodowych, pochodzących ze spędów, jakie zamierzamy na terenie tut. Okręgu przeprowadzić w roku 1938 w porozumieniu z Zarządem Głównym.

W zakresie hodowli ryb i rybołówstwa Zarząd Okręgu popiera zespoły rybackie, istniejące przy Kole Dyrekcyjnym w Bydgoszczy, który dzierżawi odcinki wód noteckich oraz przy Kole Toruń Główny, który prowadzi hodowlę ryb w Kluczykach.

W dziedzinie hodowli zwierząt rasowych gwarantowanych Zarząd Okręgu zorganizował przy Kole Dyrekcyjnym w Bydgoszczy zespół hodowli bobrów, którego kierownikiem jest Mgr Oskar Kuffel.

Różne akcje specjalne

Celem przyjścia z pomocą swym członkom upoważniono Zarządy Kół „R. K." do zawierania umów z firmami o ratalną sprzedaż artykułów pierwszej potrzeby na zasadzie wydawanych przez Koła bonów stosownie do postanowień zawartych w zatwierdzonej przez Okręg umowie ramowej. Dotychczas z uprawnienia tego skorzystały nast. Koła: Bydgoszcz-Dyrekcja, Bydgoszcz C. B. R., Chełmża, Grudziądz, Gdynia oraz Kowalewo Pom.

Rodzina Kolejowa posiada Wytwórnię Wody Sodowej w Chojnicach, którą kierował miejscowy Zarząd Koła. Całoroczny zysk wyniósł 783,91 zł.

Zarząd Okręgu „R. K." wykupił w Teatrze Miejskim w Bydgoszczy 33 przedstawień, a mianowicie: 12 operetek, 19 komedii i 2 sztuki, z czego tytułem prowizji otrzymano 745,43 zł.

Zarząd Okręgu dzierżawi przechowalnię bagażu w Gdyni. Roczny dochód po opłaceniu wszystkich opłat administracyjnych wynosił 10.707,87 zł. Nadto posiada Rodzina Kolejowa udział w dochodach w przechowalni bagażu w Gdańsku. Dochód z tego tytułu za rok 1937 wynosi 2.400,— zł.

W końcu zaznacza się, iż Zarząd Okręgu wyjednał członkom ewidencjonowanym w zespołach gospodarczych „R. K." w Dyrekcji Kolejowej w 54 przypadkach sprzedaż podkładów miękkich i budowlanych oraz skrzynek drewnianych i rur płomiennych dla celów gospodarczych.

SEKCJA INWESTYCYJNA

Inwestycje

Sekcja sprawowała nadzór nad budynkami dzierżawionymi przez Rodzinę Kolejową na terenie Okręgu Pomorskiego oraz przeprowadzała konieczne remonty tudzież udzielała innym Sekcjom pomocy w sprawach technicznych, a w szczególności Sekcji Ochrony Zdrowia — przy kupnie terenu pod budowę kolonii nadmorskiej na półwyspie helskim oraz Sekcji Dożywiania i Stołówek — w czasie budowy stołówki „R. K." w Gdyni.

SEKCJA PAŃ

Kobiece kursy gospodarcze

Na terenie Okręgu istnieje 11 Sekcyj Pań, które liczą łącznie 484 członkiń. W podanych niżej ośrodkach zorganizowały Panie następujące kursy gospodarcze:

Nazwa miejscowości	Rodzaj kursu	Czas trwania	Ilość uczestniczek	Przewodnicząca Sekcji	Instruktorka
1. Bydgoszcz Dyr.	gotowanie	3 mies.	29	p. Bielecka	p. Jurowska
2. Bydgoszcz Dyr.	szycia i kroju	3 „	30	„	p. Żłobinowa
3. Bydgoszcz Dyr.	roboty ręczne	2 „	19	„	p. Tomaszewska
4. Chełmno	„	2 „	29	p. Lubiewska	p. Lubiewska
5. Unisław	kroju i szycia	3 „	23	„	„
6. Grudziądz	„	3 „	17	p. Kuberowa	p. Trunowa
7. Jabłonowo	roboty ręczne	3 „	35	p. Gozdowska	p. Lubiewska
8. Jabłonowo	kroju i szycia	3 „	28	„	„
9. Karsznice	roboty ręczne	3 „	23	p. Frankiewiczowa	p. Wierzakowa
10. Puck	„	2 „	23	p. Kalinowska	p. Kalinowska
		27 „	256		

Rodzina Kolejowa nie wydawała uczestniczkom kursu zaświadczeń z uwagi na instruktywny charakter kursów. Opłata za kurs wynosiła 1,— do 3,— zł od osoby. Kursy prowadziły dyplomowane instruktorki. W najbliższym czasie zorganizują Sekcję Pań przy nast. Kołach: kurs haftów kaszubskich w Kartuzach, — wyrobów patek i dystynkcyj kolejowych w Chojnicach, — kroju i szycia w Kowalewie, oraz pieczenia ciast w Gdyni. Nadmienia się, iż posiadane cztery maszyny do szycia nie wystarczają na

uruchomienie większej ilości kursów. Wszystkie nieomal Sekcje urządziły na zakończenie kursów wystawy celem przedstawienia szerokiemu ogółowi dorobku swej pracy.

W czasie Zjazdu Przewodniczących Sekcji Pań Okręgu Pomorskiego w Toruniu w dniu 7 listopada 1937 zorganizowano pod przewodnictwem p. Czesławy Dobrzyckiej — I. Okręgową Wystawę Robót Ręcznych członkiń „R. K.". Na wystawę dostarczyły poszczególne Sekcje Pań 1600 eksponatów. Pierwszą nagrodę za wystawione roboty ręczne zajęła Sekcja Pań przy Kole „R. K." w Pucku.

Następny Zjazd Przewodniczących Sekcji Pań w połączeniu dwudniową Okręgową Wystawą z wszelkich dziedzin prac amatorskich zwołany zostanie w Gdyni w sierpniu 1938 r.

Dla podniesienia dalszego rozwoju Sekcyj Pań i stworzenia podstawy do harmonijnego i serdecznego zbliżenia się i współżycia stworzono przy Kole Bydgoszcz Dyrekcja — specjalną Sekcję Pań, która udziela bezinteresownie porad z dziedziny dietyki i higieny dziecięcej z równoczesnym uruchomieniem wypożyczalni krojów, wzorów bielizny, sukienek itp. odzieży dziecięcej.

W dziedzinie gospodarstwa domowego kontynuuje się pracę pod hasłem „Bądźmy przygotowane do zarobkowania", wychodząc z założenia, że panie niezależnie od swoich obowiązków rodzinnych winny doskonalić się w różnych specjalnościach, jak krawieczyzna, bieliźniarstwo, koronkarstwo, hafciarstwo, modniarstwo itp. praktyczne zajęcia.

Współpraca Pań

Wydatna i pełna poświęcenia współpraca Pań we wszystkich Sekcjach okazała się bardzo skuteczną, a mianowicie: w zakresie działalności kulturalno-oświatowej pomagały panie w organizowaniu odczytów, dziecięcych przedstawień teatralnych, akademii i obchodów państwowych. W czasie wycieczek krajoznawczych a w szczególności w okresie przyjmowania dzieci Okręgu Radomskiego na tut. terenie otaczały panie młodzież staranną opieką przygotowując im noclegi, posiłki oraz wyjednywały bezpłatne zwiedzenie zabytków. Nadto otaczały opieką dzieci uczęszczające do przedszkoli „R. K." oraz współpracowały nad podniesieniem materialnym i moralnym drużyn harcerskich (żeńskich), będących pod opieką Rodziny Kolejowej. Dzięki ofiarnej współpracy Pań przy organizowaniu półkolonii oraz dożywianiu sierót i biednych dzieci pracowników kolejowych ograniczono znacznie wydatki administracyjne.

Współpraca ze Sekcją Społeczną uwydatniła się przy urządzaniu gwiazdki i obdarowywaniu dzieci podarunkami w czasie uroczystych obchodów gwiazdkowych. W związku z przyznawaniem zapomóg bezzwrotnych przeprowadzały panie wywiady o stanie majątkowym zainteresowanych sierót i wdów.

Sekcje Pań w Gdyni i Tczewie urządziły w roku sprawozdawczym po kilka imprez zabawowych z których zebrano w sumie około 4.000 zł dochodu. Zysk ten przeznaczono częściowo na urządzenie gwiazdki, tudzież na zakup odzieży dla niezamożnej dziatwy, przystępującej do pierwszej Komunii św.

Niejednokrotnie udzielano w czasie przygotowania się do zawodów praktycznych pomocy finansowej niezamożnym dziewczętom a w szczególności sierotom i półsierotom. W szkołach zawodowych kształci się 17 uczennic, które otrzymują subsydia na częściowe pokrycie czesnego. Ogólnie wydatkowano na ten cel 575,— zł.

SEKCJA FINANSOWA

Bilans netto

za rok 1937

STAN CZYNNY			STAN BIERNY		
Kasa	17	03	Fundusz rezerwowy	57.648	05
Banki	51.899	36	Fundusz pożyczek krótkoterminowych	41.977	08
R-k Zarządów Kół	6.919	50	Fundusz pożyczek gospodarczych	11.000	—
Papiery wartościowe	1.349	—	Fundusz stypendialny	1.549	30
Ruchomości	85.995	79	Fundusz pośmiertny	4.241	40
Budowy (Stołówka w Gdyni)	19.902	15	Fundusz amortyzacyjny	17.665	55
Dłużnicy: Zarz. Główny RK.W-wa 155.037,50; D.O.K.P. Toruń 5.769,65; Poż. gospod. 13.036,89; Poż. krótkotermin. 41.977,08; Zadłużenie Kół „KR" 324,38; Dłużnicy różnych tyt. 2.118,50	218.264	—	Fundusz bud. domu nad morzem	227.440	13
			Depozyty	3.089	52
			Sumy przechodnie	10.468	17
			Nadwyżka	11.027	94
Sumy przechodnie	1.760	31			
	386.107	14		386.107	14

Toruń, dnia 10 marca 1938 r.

ZA ZARZĄD:

(—) B. Kosmowski Sekretarz   *(—) St. Stanowski* Skarbnik   *(—) W. Batycki* Prezes

KOMISJA REWIZYJNA:

(—) Dr Hański   *(—) Konasiński*   *(—) Pilch*

Zestawienie wydatków i dochodów

za rok 1937

WYDATKI			DOCHODY		
Administracja ogólna	8.047	10	Dochody zwyczajne	171.128	76
Ochrona zdrowia	47.617	57	Dochody nadzwyczajne	1.958	33
Opieka społeczna	35.624	40	Rachunek dochodów	934	15
Wychowanie młodzieży	40.144	29			
Pomoc gospodarcza *)	6.330	39			
Kapitalne remonty	4.000	—			
Stołówki	323	25			
Przelewy do funduszów: a) amortyzacyjnego 9.406,30; b) pożyczek bezprocent. 3.500,—; c) pożyczek gospodarczych 3.000,—; d) stypendialnego 5.000,—	20.906	30			
Nadwyżka **)	11.027	94			
	174.021	24		174.021	24

Toruń, dnia 10 marca 1938 r.

ZA ZARZĄD:

(—) B. Kosmowski Sekretarz   *(—) St. Stanowski* Skarbnik   *(—) W. Batycki* prezes

*) W tej kwocie ujęte są wydatki na ogródki działkowe w wysokości zł 4.420,—.

**) Nadwyżka w kwocie 11.027,94 zł zużyto na budowę stołówki w Gdyni.

Wykonanie budżetu za 1937 rok

Rodzaj dochodu wzgl. wydatku	Kwota: preliminowana zł		Kwota: uzyskana — wydatkowana zł		mniej zł		więcej zł	
A. I. Dochody zwyczajne:								
§ 1. Składki	136.500	—	126.009	75	10.490	25		
§ 2. Opłaty	19.350	—	23.504	49			4.154	49
§ 3. Różne:								
poz. 1, 2-Imprezy i proc. od kapitału	6.300	—	809	45	5.490	55		
poz. 3 - Dochody z przedsiębiorstw	12.600	—	18.879	11			6.279	11
poz. 4 - Inne dochody (znaczki przeciwgruźlicze	1.400	—	1.925	96			525	96
Suma dochodów zwyczajnych	176.150	—	171.128	76	5.021	24		
A. II. Dochody nadzwycz.	500	—	1.958	33			1.458	33
Ogółem dochody. . . .	176.650	—	173.087	09	3.572	91		
B. I. Wydatki zwyczajne:								
§ 1. Administracja ogólna .	11.600	—	8.047	10	3.552	90		
§ 2. Ochrona zdrowia . . .	50.760	—	47.617	57	3.142	43		
§ 3. Opieka społeczna . . .	35.700	—	35.624	40	75	60		
§ 4. Wychowanie młodzieży	43.750	—	40.144	29	3.605	71		
§ 5. Pomoc gospodarcza . .	5.920	—	2.233	64	3.686	36		
Suma wydatków zwyczajnych	147.730	—	133.667	—	14.063	—		
B. II. Wydatki nadzwycz.								
§ 1. **Inwestycje:**								
Budowa stołówki w Gdyni			19.902	15			19.902	15
Przebudowa przedszkola w Tczewie	4.000	—	4.000	—				
Zakup inwentarza . . .	9.000	—	10.138	74			1.138	74
Ogródki działkowe . .	4.420	—	4.420	—				
§ 2. **Wpłaty do funduszów:**								
Pożyczek krótkotermin.	3.500	—	3.500	—				
Pożyczek gospodarczych	3.000	—	3.000	—				
Stypendyjnego	5.000	—	5.000	—				
Odpraw pośmiertnych			4.241	40			4.241	40
Suma wydatków nadzwyczajnych	28.920	—	54.202	29			25.282	29
Ogółem wydatki	176.650	—	187.869	29			11.219	29

Toruń, dnia 10 marca 1938 r.

ZA ZARZĄD:

(—) B. Kosmowski Sekretarz — *(—) St. Stanowski* Skarbnik — *(—) W. Batycki* Prezes

KOMISJA REWIZYJNA:

(—) Dr Hański — *(—) Konasiński* — *(—) Pilch*

PROTOKÓŁ

z przeprowadzonej rewizji ksiąg rachunkowych i kasy Zarządu Okręgu „Rodziny Kolejowej" w Toruniu za okres od 1 stycznia 1937 do 31 grudnia 1937.

Komisja Rewizyjna w składzie:

1. Dra Stefana Hańskiego
2. Jana Konasińskiego
3. Stanisława Pilcha

dokonała w Toruniu w dniach 25 i 31 marca 1938 r. rewizji ksiąg i dowodów kasowych Zarządu Okręgu „Rodziny Kolejowej" w Toruniu za rok sprawozdawczy 1937 i stwierdziła, że:

a) księgi rachunkowe i kasowe są zgodne z dokumentami i dowodami;
b) księgi prowadzi się systemem amerykańskim w sposób zgodny z wymogami rachunkowości i przepisami prawnymi;
c) dochody i rozchody pokrywają się z preliminarzami budżetowymi i przedstawione przez Zarząd Okręgu bilanse zgadzają się z zamknięciami kasowymi.

I. Bilans za okres od 1 stycznia 1937 do 31 grudnia 1937 wykazuje:

a) w stanie czynnym:

1. gotówka		
a) Kasa Okręgu	17,03 zł	
b) Banki	51.899,36 „	
c) Kasy Kół	6.919,50 „	58.835,89 zł
2. Papiery wartościowe		1.349,— „
3. Ruchomości		85.995,79 „
4. Dłużnicy:		
Zarząd Główny	155.037,50 zł	
Własni	55.338,35 „	
Obcy	7.888,15 „	218.264,— „
5. Budowle (niedokończone)		19.902,15 „
6. Sumy przechodnie		1.760,31 „
		386.107,14 zł

b) w stanie biernym:

1. Fundusz rezerwowy	57.648,05 zł
2. „ budowy	227.440,13 „
3. „ pożyczek krótkoterminowych	41.977,08 „
4. „ „ gospodarczych	11.000,— „
5. „ stypendialny	1.549,30 „
6. „ pośmiertny	4.241,40 „
7. „ amortyzacyjny	17.665,55 „
8. Depozyty	3.089,52 „
9. Sumy przechodnie	10.468,17 „
	375.079,20 zł

Nadwyżka za rok sprawozdawczy 1937 wynosi . . . 11.072,94 zł

Na podstawie powyższych wyników rewizji, Komisja Rewizyjna stawia wniosek na udzielenie Zarządowi absolutorium za działalność finansową i gospodarczą za rok sprawozdawczy 1937.

Toruń, dnia 31 marca 1938 r.

Komisja Rewizyjna:

(—) *Dr Hański* (—) *J. Konasiński* (—) *St. Pilch*

REGULAMIN TYMCZASOWY

„Funduszu Spraw Pośmiertnych"

§ 1.

Wprowadza się z dniem 1 stycznia 1938 „fundusz odpraw pośmiertnych" przy Zarządzie Okręgu Pomorskiego Rodziny Kolejowej. Terenem działalności funduszu jest Okręg Pomorski Stowarzyszenia „R. K.". Celem funduszu jest udzielanie odpraw pośmiertnych w przypadkach śmierci członków Okręgu Pomorskiego „R. K." i ich żon.

§ 2.

Dochody funduszu stanowią:
a) sumy powstałe z miesięcznych przelewów w wysokości po 10 gr za każdego członka,
b) procenty od kapitałów,
c) kwoty budżetowe na ten cel przeznaczone,
d) ofiary i zapisy.

§ 3.

Prawo do odprawy pośmiertnej przysługuje:
a) żonie lub dzieciom po zmarłym czynnym pracowniku kolejowym, płacącym składki członkowskie na rzecz „R. K." bez przerwy co najmniej przez jeden rok,
b) pracownikowi w służbie czynnej płacącemu składki członkowskie na rzecz „R. K." bez przerwy co najmniej przez jeden rok na wypadek śmierci jego żony, żyjącej z nim w wspólności małżeńskiej,
c) żonie lub dzieciom pozostałym po emerycie, członka „R. K.", który w czasie służby czynnej był co najmniej rok przed przejściem na emeryturę — członkiem „R. K." i jako emeryt opłacał nadal bez przerwy składki członkowskie.

Prawo żony do odprawy pośmiertnej zależy od pożycia we wspólności małżeńskiej do chwili śmierci męża i wyklucza prawo dzieci do tej odprawy; dzieciom zaś przysługuje prawo do odprawy pośmiertnej w razie braku uprawnienia po stronie matki — pod warunkiem, iż przynajmniej jedno z nich było na utrzymaniu zmarłego do chwili jego śmierci. W wypadkach wątpliwych lub spornych o wypłacie pośmiertnego decyduje ostatecznie Prezes Zarządu Okręgu.

W razie braku osób wymienionych pod a) i c) prawo do odprawy pośmiertnej przysługuje osobie, która zajmowała się pogrzebem członka, pod warunkiem przedstawienia odnośnych rachunków najwyżej do wysokości odprawy pośmiertnego, o ile osoba ta nie otrzymała już zwrotu poniesionych kosztów pogrzebu z innego źródła.

Pozbawienie członkostwa w przypadkach, naprowadzonych w § 8 statutu „R. K.", powoduje automatycznie pozbawienie prawa do odprawy pośmiertnej.

§ 4.

Odprawa pośmiertna w przypadkach określonych w § 3 pkt a) i c) wynosi 100 zł, zaś w przypadku określonym w pkt b) 50,— zł, wzgl. 100 zł o ile żona była członkiem Rodziny Kolejowej opłacając składkę przez co najmniej rok w wysokości nie niższej jak 25 gr miesięcznie. Odprawa pośmiertna może być wypłacona w myśl § 3 pkt b) regulaminu jednorazowo.

§ 5.

Wypłata odprawy dokonana być winna możliwie w jak najkrótszym czasie po zbadaniu przedłożonych dowodów.

Osoba uprawniona do odbioru odprawy powinna przedłożyć Zarządowi Okręgu za pośrednictwem właściwego Koła:
a) legitymację członkowską,
b) dokument śmierci,
c) zaświadczenie Zarządu Koła, stwierdzające uprawnienie do podjęcia odprawy,
d) zaświadczenie miejscowej lub innej właściwej władzy służbowej, że członek co najmniej od roku przed zgonem, a emeryt przed zemerytowaniem i nadal — opłacali normalne składki członkowskie. Szczegółowe postanowienia w tym względzie zawiera załączona Instrukcja.

O ile po odbiór odprawy nikt nie zgłosi się w ciągu 6-ciu miesięcy od chwili śmierci jednej z osób, wymienionych w § 3 a), b) i c) obowiązek jej wypłaty wygasa.

Wszelkie wymagane ustawowo opłaty skarbowe pokrywają odbiorcy odpraw.

§ 6.

Odprawy pośmiertne wypłacane będą przez Zarząd Okręgu w Toruniu za pośrednictwem P. K. O. względnie bezpośrednio do rąk osoby uprawnionej.

§ 7.

W razie przeniesienia służbowego członka lub przeprowadzenia się emeryta do innego Okręgu Dyrekcyjnego wygasa z dniem przeniesienia prawo do odprawy pośmiertnej z funduszów Okręgu Pomorskiego. W razie przeniesienia członka „R. K." do Okręgu Pomorskiego Rodziny Kolejowej do rocznego okresu członkostwa, wymaganego dla uzyskania prawa do odprawy wlicza się składki, płacone w okręgu, z którego członek został przeniesiony.

§ 8.

Fundusz odpraw pośmiertnych może być użyty jedynie na cel określony niniejszym regulaminem.

§ 9.

Fundusz podlega kontroli Okręgowej Komisji Rewizyjnej przy Zarządzie Okręgu „R. K.", która z dokonanych rewizyj składa sprawozdanie na Walnym Zgromadzeniu Okręgu.

§ 10.

Likwidacja funduszu może nastąpić:

a) na polecenie Zarządu Głównego Rodziny Kolejowej,
b) na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia Okręgu.

W razie rozwiązania funduszu pośmiertnego kapitały w nim pozostałe, wcielone będą w całości do majątku Stowarzyszenia „R. K.".

§ 11.

Niniejszy regulamin wraz z postanowieniami wykonawczymi obowiązuje tymczasowo od 1 stycznia 1938 r. i będzie przedłożony do zatwierdzenia na najbliższym Walnym Zgromadzeniu Okręgu.

SPIS

odznaczonych członków „R. K." Okręgu Pomorskiego

Rada Główna stowarzyszenia „R. K." nadała wymienionym niżej członkom — Odznakę Honorową Rodziny Kolejowej za ich ofiarną i bezinteresowną pracę humanitarno-społeczną za okres czasu od 1. VI. 1934 do 31. XII. 1937 r.

Inż. Dobrzycki Bogusław, Mgr Batycki Władysław.

Członkowie Zarządu Okręgu: Dr Bermański Jan, Dr Eysymontt Mieczysław, Konopiński Władysław, Mgr Kosmowski Bernard, Mgr Matejski Franciszek, Dr Miedziszewski Maksymilian, Neugebauerowa Wanda, Proczkowski Stefan, Mgr Rolski Mieczysław, Sikorski Stanisław, Stanowski Stanisław, Mgr Tryburcy Zbigniew, Wojciechowski Hieronim.

Członkowie Sekcyj przy Zarządzie Okręgu: Byczkowski Jan, Karge Wacław, Kubiak Walenty, Łaska Jan, Mielcarek Józef, Okonek Tadeusz, Olech Stefan, Paszek Jan.

Członkowie Zarządów Kół: Brodnica: Kudajewski Feliks, Dr Otto Hipolit; Bydgoszcz-Dworzec: Bukowiecki Jan, Niwińska Tadea, Siostra Paczkowska Jadwiga, Stanzel Edward, Siostra Stolcówna Bronisława, Szopiński Władysław; Bydgoszcz-Dyrekcja: Jankowski Jan; Bydgoszcz C. B. R.: Kokol Zygmunt, Taff Kazimierz; Bydgoszcz-Warsztaty: Barczyński Cezary, Ceglarski Stanisław, Ciasto-Cytowicz Witold, Thienelowa Stanisława; Chełmża: Lubiewska Marta, Lubiewski Jan, Chojnice: Inż. Kubiatowski Józef, Łobodziński Jan, Czersk: Kamiński Klemens, Mokwa Jan; Gdynia: Doślowa Hermina, Manthei Alfons, Inż. Sucharda Aleksander, Inż. Wyszomirski Tadeusz, Zbrożkowa Helena, Zbrożek Feliks; Grudziądz: Gorywoda Stefan, Kuberowa Maria, Kubera Robert, Wyrwiński Antoni; Iłowo: Czyż Franciszek; Laskowice: Gockowski Józef; Pruszcz-Bagienica: Karwata Jan; Puck: Misiak Jan; Tczew: Klinowa Marta, Inż. Klin Konstanty, Kłodziński Jan, Reimus Henryk; Jabłonowo Pom.: Reca Jan; Toruń Dyrekcja: Juszczacka Antonina, Konopińska Emilia, Krajewska Wanda, Prof. Krynicka Maria, Redzimski Aleksander; Toruń Dworzec: Klimiuk Jan, Malinowski Maksymilian.

SPIS

Członków Zarządów Kół „Rodziny Kolejowej"
Okręgu Pomorskiego

Siedziba Koła	1. Prezes Koła 2. Wiceprezes Koła	1. Sekretarz Koła 2. Skarbnik Koła
Brodnica	1. Więcek Andrzej, Kontroler handlowy 2. Majewski Leon, Zaw. stacji III kl.	1. Biliński Aleksander, st. zwrotniczy 2. Rogoziński Jan, st. asystent
Bydgoszcz I (Dworzec)	1. Stanzel Edward, Zast. Nacz. Oddz. Dr. I 2. Inż. Stankiewicz Leon, Nacz. Parowoz. Gł.	1. Szopiński Władysław, st. asystent 2. Wiernikowski Wincenty, st. technik
Bydgoszcz II (Dyrekcja)	1. Jankowski Jan, st. asesor 2. Mgr Gralla Czesław Asesor ref.	1. Labenz Konrad, prac. stały 2. Stolc Bernard, adiunkt
Bydgoszcz III (C. B. R.)	1. Kokol Zygmunt, Kierownik działu 2. Mgr Łaz Władysław, Kierownik działu	1. Taff Kazimierz, st. asystent 2. Skrzypnik Leon, asystent
Bydgoszcz IV (Warsztaty główne)	1. Stabrowski Kazimierz, Kierownik działu I kl. 2. Smoliński Antoni, przod. stolarski (stały)	1. Barczyński Cezary, Dyspozytor pracy 2. Ceglarski Stanisław, Asesor

Siedziba Koła	1. Prezes Koła 2. Wiceprezes Koła	1. Sekretarz 2. Skarbnik
Chełmża	1. Lubiewski Jan, Zaw. odc. drog. II kl. (D. Z. I.) 2. Syrocki Arkadiusz, Zaw. odc. drog. II kl. (D. Z. II.)	1. Kühnbaum Stanisław, st. zwrotniczy 2. Subkowski Anastazy, Telegrafista
Chojnice	1. Inż. Kubiatowski Józef, Nacz. Oddziału Drog. 2. Machnikowski Michał, Kontroler ruchu	1. Łobodziński Jan, st. asystent 2. Rynka Jan, st. asystent
Czersk	1. Mokwa Jan, Zaw. stacji II kl. 2. Gottwald Jan, Zaw. odc. drog. II kl.	1. Kamiński Klemens, Zwrotn. I kl. 2. Czaplewski Leon, prac. kontr.
Gdynia	1. Opyrchał Michał, Kontr. ruchu 2. Łoziński Tadeusz, Zaw.st.I kl.(Gdynia P.)	1. Pindela Józef, Zaw. st. I kl. Gdynia os. 2. Czapczyk Józef, st. asystent
Gdańsk (Ekspozytura Koła Gdynia)	Kamowski Teodor, st. asesor Oddział Mech.	
Grudziądz	1. Kubera Robert, Zaw.Mag.Pom.Zasob. 2. Buchholz Bronisław, Zaw. stacji I kl.	1. Gorywoda Stefan, st. asystent 2. Wyrwiński Antoni, Asesor
Iłowo	1. Barganowski Franciszek, Lekarz rej. 2. Lapis Władysław, Zaw. stacji II kl.	1. Jezierski Antoni, Asesor 2. Theil Jan, st. asystent

Siedziba Koła	1. Prezes Koła 2. Wiceprezes Koła	1. Sekretarz Koła 2. Skarbnik Koła
Jabłonowo	1. Zając Józef, Zaw. odc. drog. I kl. 2. Gozdowski Piotr, Zaw. stacji II kl.	1. Skolasiński Stanisław, prac. st.(p. mont. sygn.) 2. Norkowski Wawrzyn, st. torowy
Kartuzy	1. Żmijewski Jan, Zaw. stacji III kl. 2. Klucz Nikodem, Zaw. parowoz.	1. Malinowski Franciszek, Telegrafista 2. Zimmermann Bernard, st. stacyjny
Kowalewo	1. Pawłowski Alfons, Asesor 2. Koziński Józef, Zaw. odc. drog. II kl.	1. Majewski Władysław, Asystent 2. Popławski Stefan, Zwrotn. I kl.
Laskowice	1. Dr Jettka Alfons, Lekarz rej. 2. Pietruszewski Stefan, Kontr. ruchu	1. Gockowski Józef, prac. stały 2. Kruczkowski Jan, st. asystent
Nakło nad Not.	1. Manowski Jan, st. monter sygn. 2. Felicki Wiktor, Zaw. stacji II kl.	1. Wegner Stefan, Zwrotn. I kl. 2. Cybulski Szymon, Asystent
Puck	1. Misiak Jan, Zaw. odc. drog. II kl. 2. Kalinowski Stanisław, Maszynista I kl.	1. Kreft Jan, Asystent 2. Stempka Bernard, st. asystent
Pruszcz Bag.	1. Jaworski Bolesław, Zaw. stacji III kl. 2. Barański Michał, Zaw. odc. drog. II kl.	1. Karwata Jan, Asystent 2. Wilkiewicz Ignacy, Asystent

Siedziba Koła	1. Prezes Koła 2. Wiceprezes Koła	1. Sekretarz Koła 2. Skarbnik Koła
Sierpc	1. Musialik Stanisław, Zaw. odc. drog. II kl. 2. Dr Pianko Bronisław, Lekarz rej.	1. Daniszewski Euzebiusz, Praktykant kol. 2. Michalak Franciszek, Zwrotn. I kl.
Smętowo	1. Kupliński Łucjan, Zaw. stacji III kl. 2. Boss Marian, Zaw. odc. drog. II kl.	1. Mikołajski Jan, Zwrotniczy I kl. 2. Ostrowicki Paweł, prac. stały
Tczew	1. Inż. Klin Konstanty Zast. Nacz. Parow. Gł. 2. Borkowski Jan, Nacz.Warszt.Gł.Tczew	1. Kłodziński Jan, st. kanc. 2. Kotlenga Paweł, st. kanc.
Toruń Główny	1. Inż. Krzemieniecki Aleks. Nacz.Par.Gł.Toruń Gł. 2. Inż. Ufniarski Aleks. Nacz. Oddz.Ruch.Han.	1. Malinowski Maksymilian, st. asystent 2. Pioch Alojzy, Kasjer stac.Toruń Gł.
Toruń II. (Dyrekcja)	1. Inż. Tatarowski Wład. Kier. działu Wydz.I 2. Redzimski Aleksander, st. asesor Biura Finans.	1. Weiner Feliks, st. asesor Wydz. I 2. Gańcza Teofil, Adiunkt Biuro Finans.
Wejherowo	1. Kwiatkowski Kazimierz, Zaw. odc. drog. II kl. 2. Konieczny Władysław, Zaw. stacji III kl.	1. Dziecielski Paweł, Telegr. 2. Hebel Józef, nadz. przewodów Nadz. przewodów

4